

Tartalom

Tanulmány

Hans-Martin Barth: Evangéliumi kegyesség és missziói felelősség	63
---	----

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Jézus kérni tanít – de mi kérjünk, és főképpen hogyan. Márk 11,24	68
Orbán János: Istent lélekben és igazságban kell imádni. János 4,19–24	71
Pásztori Jenő: Az Úr világossága. 2Korinthus 4,6.....	73
Péter Miklós: Amikor Isten országa elközelít. Márk 1,14–15	76
Szigethy Béla: Így imádkozzatok. Máté 6,9–13	79

A Genezáret partján

Barth, Karl: Reménység Isten tanúságtételéről.	85
---	----

Alkalmi prédikációk

Keresztelési igehirdetés:

Fülöp Ernő: Jézus testamentuma. Máté 28,18–20	86
---	----

Esketési igehirdetés:

B. Nagy Sándor: Akik Istent szeretik... Róma 8,28	87
---	----

Temetési igehirdetés:

Visky János: Aki bűjtöléssel és imádkozással szolgált. Lukács 2,36–38.....	88
--	----

Rádioprédikáció:

Szász Zoltán: Jövevény és idegen? Efézus 2,19	90
---	----

Templomszentelési igehirdetés:

Kállay Csaba: Isten a mi hajlékunk. Zsoltárok 90,1–2	91
--	----

Úrvacsorai igehirdetés:

Juhász Tamás: Úrvacsorai agenda.	93
---------------------------------------	----

Ifjúsági bibliaóra:

Móra László: Generációk közötti ellentét? 2Mózes 20,12; Lukács 15,11–32	95
---	----

Presbiteri órára:

Nagy István: A kicsi kezdet. Apostolok Cselekedetei 16,11–15	97
--	----

A 9. Nemzetközi Presbiteri Konferencia nyilatkozata	100
---	-----

A borítólapon Gergely István plakettje

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Tanulmány

Hans-Martin Barth

Evangéliumi kegyesség és missziói felelősség

(II. rész)

Az istentiszteleten, a hitvallás elmondásakor, amikor odaértünk, hogy „hiszem ... a test feltámadását és az örök életet”, néha elgondolkoztam: mily sok ember van, aki Isten halottakat feltámasztó erejében hisz, és mégis milyen kevés erő árad ki belőlünk. Miért is kell hogy érdekeljen bennünket a szent által ihletett missziói felelősség? Ezt mihamarabb ki kell derítenünk. Csak ezután következhet a többi: hogyan segítjük szóhoz jutni a szentet, hogyan szerzünk bátorságot hitünk megvallásához, miként gyakoroljuk a missziót az ökumenén belül, és végül, hogyan kell végeznünk a „kézzel és lábbal” való – vagyis a cselekvő – bizonyoságtételt arról, amit életelvként és élethordozó erőként élünk meg.

A hiteles és érdekektől mentes lelkület

De miért akarjuk ezt egyáltalán? Nem az a dolgunk, hogy egy kedves hagyományt megmentsünk! Egy hagyomány eltűnése fájdalmasan érinthet, de mégsem vezethet oda, hogy a siker reménye nélkül nagy költségekbe verjük magunkat. Abból sem indulhatunk ki, ami a pietista missziói kezdeményezésekhez állt közel, hogy ti. az emberek lelkét akarjuk megmenteni mintegy a pokolból. Olyan keresztyénekként, akik egy szerető Istenben hiszünk, feltételezhetjük, hogy Isten bizonyosan nem engedi át az örök kárhozátanak azokat az embereket, akik soha sem kerültek komoly kapcsolatba az evangéliummal. Mi indít hát bennünket a missziói felelősségre? Senkinek sem ígérhetjük meg, hogy a hit és a keresztyén gyülekezethez való kötődés – felületesen nézve – meggazdagítja az életét. Hit és gyülekezet nélkül mintha tehermentesebb volna az élet. Ezt azzal indokolhatjuk, hogy a keresztyén hit egy sok oldalról vitatható gondolatiságot kínál. De elfogadhatóvá tehetjük a nézetet, mely szerint a világnak jól jönne, ha a Hegyi Beszéd utasításaira odafigyelne. Bizonyoságtételünk célja nem lehet az, hogy az embereket rábeszéljük valaminek az átvételére, valaminek az „elhívására”. A szavakban vagy a magatartásban kimutatott „Ezt hinned kell!” „Ezt hinned kellene” megrontja az evangéliumot. Törvénnyé teszi az evangéliumot! A mi bizonyoságtételünk mindenestre tudatos életre hívhat, a valóság átfogóbb és mélyebb érzékelésére, a nagykorúvá válásra. De nekem úgy tűnik, hogy mindezen indoklások, melyek a másik ember helyzetére vagy szükségletére néznek, nem igazán vonzóak.

Végül is csak egy alap létezik, ami a missziót indokolttá teszi: „Akinek telve van a szíve, annak túlcsoordul a száján.” E mondat a Máté evangéliumából (12,24) nem véletlenül vált közmondássá. Lehet, hogy nincs tele a szívünk és ezért ne csodálkozzunk, ha nem csordul túl. Itt gyökerezik tehát a missziói lelkület: az érdek nélküli és a hiteles. Senkit sem akar megtéríteni – ezt amúgy is a Szentlélek maga teszi. Olyan, mint Angelus Silesius híres rózsája: „miért nélkül nyílik, mert nyílik”. Csak érdek nélküli és hiteles lelkiségként válhat – ha Isten is úgy akarja – meggyőzővé. Ennél többet nem mondhatok a bevezetőben említett moszlim hallgatóról sem.

A szentet szóra bírni

A szenttel nem rendelkezhetünk. Nem varázsolhatjuk elő sem magunk, sem mások számára. Láthatóvá válik, vagy szuverén módon visszavonul. A klasszikus teológia ennélfogva „Isten szabad kegyelméről beszél”. Ezzel Isten senkinek sem tartozik, de az Ő szabad döntésétől függ, hogy Németországban és Európában lesz-e ébredés vagy pedig folytatódik az elegeháztalanodás.

Ennek ellenére az egyházon és az egyes hívőn áll, hogy azt a fényt, amiből élnek, és ami bizodalmat ad nekik, ne rejtsek véka alá. Az egyháztól elidegenedettek esetében sem lehetetlen annak közvetítése, hogy az életnek értelmet és mélységet adhat, ha az „Isten létének hipotézisét” elfogadják. Az emberi együttélés javára szolgálna, ha belemennének a szeretet kettős parancsának a felvállalásába. Ha pedig képesek volnának a mindent átölő kegyelemre hivatkozni, akkor adott esetben ez a minden oldalról fenyegetett ember számára a terhektől való szabaduláshoz vezethetne. Természetesen ez még nem jelentené a szenttel való találkozást. A szent nem hagyja magát funkcionalizálni. Egyesek nem azért szolgáltatják ki magukat neki, mert különféle okoknál fogva ez ajánlatos, vagy mert „ez hoz valamit”. De léteznek indokok, hogy jó annak a hatáskörébe kerülni, akiről az emberek jó érvekkel és kipróbált tapasztalatokkal állítják, hogy az nekik „szent”. Lehet az embereknek a „hitet felkínálni” – „proposer la foi” –, ahogyan azt a francia katolikus egyház megfogalmazta. A németben esetleg úgy mondanánk: valaki másnak a hitet „ajánlani”, amiképpen egy fogadóban egy fogást ajánlanak, vagy amint egy gyógykezelést ajánlanak olyanok, akiknek az már használt. Miként járulhatunk hozzá ahhoz, hogy ami nekünk „szent” és ami számunkra mindig „szentnek” bizonyul, átlátszó legyen? Az evangélium szerinti válasz így hangzik: úgy, hogy beszélünk a szentről! A Szentlélek felhasználja az emberi szót és ezzel összefüggésben a sákramentumot is, hogy közvetítse magát „ubi et quando visum est Deo”, ott és amikor Isten akarja. Így mondja ezt hitvallásunk. De mit jelent ez a mi mai helyzetünkre nézve? Háromfélélt jelent:

A lelki beszéd elsajátítása és alkalmazása

Missziói lelkületünknek nyilvánvaló határai vannak. Lényegéhez tartozik, hogy nem enged az illúzióknak, ennélfogva nem tesz hamis célkitűzéseket. Hamis elvárás lenne azt gondolni, hogy misszionáló igyekezetünk döntően befolyásolná a templomi padok feltöltődését vasárnap reggelente. Ezt azonban kizárni sem lehet. De az egyháztól eltávolodott kortársainknak talán másra van szükségünk, mint a vasárnapi istentisztelet és az intézményes egyház. Mi lehet a mi hitünkben a kapcsolópont? Egyre kevésbé a hagyományos dogmatika és Luther Márton Kiskátéja – mégha annyira értékelem is mindkettőt. Ellenben azok a szempontok, ahogy mi egy értelmes és céltudatos élet érdekében a felmerülő kérdésekre válaszolunk – és amelyeket velük is megosztunk –, kapcsolóponttá válhat. Azok az utalások, hogy miképpen lehet felülkerekedni a bűnön, amely nekünk is problémát jelent, szintén segíthet. Lehet, a halál határán túli sors foglalkoztatja őket, melyre mi magunk sem tudunk kész megoldási modellel szolgálni. Mindenesetre szerénységre van szükségünk a szentről való beszédhez!

Hogyan beszélhetünk ma egy normális társalgásban az „Isten”-ről? Nemigen fordul elő. Hogyan beszéljünk Istenről, a szentről úgy, hogy nem védelmez bennünket a szöszék mellvédje? Ezt az új, a mai helyzetünkhöz igazodó nyelvet előbb fel kell fedeznünk, aztán közölünk mindenkinek meg kell tanulnia és végül következetesen tökéletesítenünk és bővítenünk kell azt. Mely szavakban tudom a hitemet a legjobban kifejezni? Melyik nyelv illik hozzám? Kipróbálhatunk bizonyos lehetőségeket, melyeket a hétköznapi fejlődés nyújt. Feltehetőleg felfedezzük, hogy ezek új ösvényekre vezetnek ben-

nünket. Ahelyett, hogy a megszokott „hit” fogalmat használjuk, kipróbálhatjuk a „lelkiség” fogalmat, még akkor is, ha divatfogalomról van szó. Ez nem szűkít be; kitágít, ami túl kemény volt folyékonyra teszi, dinamizál. Nem épít dogmatikai tételekre és mégis engedi, hogy a Szentlélekre gondoljunk. Közben a „hitről” is tanulhatunk újat. Hasonló a helyzet az „imádság” fogalommal. Miért ne beszéljünk inkább „meditációról”? Itt sem építünk azonnal egy teológiai világképre, a meghallgatás és a nem-meghallgatás kérdésére, a teodicea problémára és így tovább. A magunk imádság értelmezése nyílik meg ezáltal, anélkül, hogy az imádság kedves „te”-je kizáródna. Az „Isten” fogalom – a sok félreértést tekintve, melyet magára szedett, és a sok vallást tekintve, melyek nálunk teret hódítottak – mint olyan, elégtelen. Ha el akarom mondani, amit akarok, meg kell kísérelnem körülírni, kicsoda Isten a számomra, és hogy mit jelent Ő nekem. Hogyan mondom el azt gyermekeimnek? A szerény és kedves elbeszélés inkább illik ide, mint a dogmatika erőteljes hangja. Hogyan nevezzem meg Istent a hétköznapi nyelvén? „Jóisten”? „Úristen”? Ez nem igazán találó. Elgondolkoztat, hogy a zsidók egyáltalán nem mondták ki Isten nevét és mégis tudták, kire gondolnak. Ezt Jézus is így gyakorolta: „Kérjétek, attól aki nagyobb mindennél, ami megnevezhető, ajánlotta, de nem így folytatta: „Isten majd ad nektek”, hanem „Kérjétek és adatik nektek”. Hogyan közvetíthető ez? Én magam talán így próbálnám meg: „Isten” helyett azt mondanám, „aki engem valamiképpen hordoz”, „aki nekem reménykedni segít”, „minden jó, amit csak el tudok képzelni”, „ami a világot belsejében egyben tartja”, „akivel Jézus személyében is találkozom”, „létem alapja és célja”. Ezek dadogó próbálkozások, azonban a szentről nem lehet dadogás nélkül beszélni; emiatt nem kell szégyenkezni. Akármelyik nyelvet alkalmazzuk, az a fő, hogy a mi saját nyelvünk legyen, és hogy ne mondjunk le arról – ha lehetőség kínálkozik –, hogy a szentet szólásra segítsük. Ehhez természetesen bátorságra van szükségünk.

A hitvalló bátorság kifejlesztése („hitvalló courage”)

Ahhoz, hogy szót emeljünk, hogy egy beszélgetésbe beleavatkozzunk, vagy hogy egyáltalán bekapcsolódjunk, bátorságra (civil courage) van szükségünk. Számomra kényelmetlen a felállás és véleményem hangoztatása, anélkül hogy kérdeznének, vagy pedig kíváncsiak lennének rám. Nem kell mindjárt világrengető hitvallásra gondolnunk. Olykor talán az is elég, ha sokat szidalmazott tisztviselőinkért vagy evangélikus egyházunkért szólunk egy jó szót, vagy ha adott esetben keresztyéneként mutatkozunk be. Az egyháznak mint olyannak a léte Isten melletti, a szent melletti hitvallásként is felfogható. De feltétlenül el kell oszlatnunk azt a benyomást, mintha az egyház szervezetének a megmaradásáért, vagy annak előjogaiért, vagy éppenséggel a magunk előjogaiért harcolnánk. Nem arról van szó, hogy elvesztett pozíciókat visszaszerezzünk. Ezért alkalmatlannak tartom az utóbbi időben teret hódító terminológiát: „Európa missziói terület”, „új evangelizálás”. Nem területekről van szó, hanem emberekről, akik nem tekinthetők magukat az evangelizálás vagy a misszionálás tárgyának, hanem komolyan veendő partnereknek. Közben sokat idézik e mondatot: az emberek tömegesen hagyták el az egyházat, de egyenként kell megnyerni őket (Wolf Kroetke). Valószínű, hogy így van. Talán világossá tehetjük egyiknek és másiknak, hogy „van valami jobb a világban” az ő anyagi bevételénél és kevéske hatalmánál. Ez pedig a szeretetnek, a bizalomnak, a reménységnek az ereje, annak az ereje, amit mi nagy erőtlenségünkben „szentnek” nevezünk.

Ha ezen erő által hordoztatva be akarjuk vetni missziói felelősségünket, úgy tudatosan el kell döntenünk ezt, fel kell készülnünk reá és esetről esetre be kell gyakorolnunk. Feleségem mindig hord kabátzsebében aprópénzt arra az esetre, ha olyan koldussal találkozik, akinek szüksége van támogatásra. Így kell nyelvünkön hordoznunk egy-egy

szót, arra az esetre, ha olyan valakivel találkozunk, akinek az segítségére lehet. Bevalom, nekem ez nehezemre esik. De gyakorolom. Ehhez a szolgálathoz szükségünk van a hitvallói készség fejlesztésére, egy tudatosan kifejlesztett együttértésre, valamint arra az ösztönző biztatásra, amellyel magunkat szólásra tudjuk bírni. Egyszóval teljes átformálódásra van szükségünk! Ám minden esetben, amikor ezt megmertük tenni, nőtt a bátorság, nem csak a civil courage, hanem a „hitvallói courage” is.

Ökumenicitás a misszió belől

Az is segít, ha megbizonyosodunk: van szövetségünk. Ehhez új ökumenikus lelkület szükséges. Az újkor ökumenikus mozgalma a missziói csoportok önértékelésével kezdődött. 1910-ben az edinburghi missziói világkonferencián világossá vált, hogy mindazoknak, akik az evangéliumról bizonyosságot tesznek, együtt kell működniük. Intézményes síkon ma e meggyőződés az Európai Egyházak Konferenciájának tanulmányi folyamatában valósul meg, melynek programja ez: „Útban a közös misszió felé – az egyház bizonyágtétele és felelőssége Európában.” A cél az, hogy a különféle egyházak és csoportosulások missziói tevékenységét a kívülállók ne tekintsek egymással versengő munkálkodásnak. Ha a szentet szóhoz akarják jutatni, ezt bizonyosan különféle „nyelvjáráásokban” fogják tenni, de nem küzdenek „egyetlen nyelv” áttörő sikeréért. A missziói munkában a teológiai ellentétek viszonylagossá válnak. A misszió alapállás lehetőség az ökumené számára, az ökumené pedig fontos hozzájárulás a missziói sikeréhez. Ebben az összefüggésben beláthatatlanul gyümölcsöző ökumenikus és lelki tanulmányi folyamatok fejlődhetnek ki. Ehhez megbeszélések kellene, melyeket közös lelkiség hordoz. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy lemondunk a prozelitizmusról, a lélekhalászásról. Meg-egyezésre lehet jutni abban, hogy melyik egyház milyen helyzetben és milyen hangsúlylyal indít akciót. Walter Klaiber evangéliumi metodista püspök azt javasolta a Keresztyén Egyházak Munkaközösségének, hogy „a klasszikus ellentétkérdéseket missziói szemszögből” gondolják át. Ösztönzésére beindult egy tanulmányi folyamat, amely egy nemrég megjelent olvasmányos gyűjteményben összegeződött (*Aufbruch zu einer missionarischen Ökumene. Elindulás a misszionáló ökumené felé.* Breklum 1999.). Nem csak egyházi kezdeményezésekről van szó. Az egyes keresztyén ember is erősítheti és inspirálhatja a testvért, talán épp azért, mert egy másik felekezethez tartozik. Egy katolikus püspökről hallottam, hogy egyszer a mozgólépcsőn egy vadidegen megszólította (a papi ingről ismerte fel): „Őn is a Krisztus szolgája?!” Az illető metodista prédikátor volt. Ilyen spontán bizalmassággal általában nem rendelkezünk, azonban segítségünkre lenne közös ügyünkről való meggyőződésünk kinyilvánításában.

„Kézrel és lábbal beszélni”

De mi van akkor, ha semmilyen beszéd nem segít, nyelvünket pedig egyszerűen nem értik? Akkor azt kell tennünk, amit külföldön szoktunk – amikor nem tudjuk megértetni magunkat –, kézzel és lábbal beszélünk. Hozzánk, protestánsokhoz közel áll az, hogy előbb a hitről szólunk s csak azután ennek a szeretetben és a reménységben való következményéről. A mai ember számára azt hiszem ez az út fordított. Jobb volna, ha először a váratlan szeretettel találkoznának, majd a megmagyarázhatatlan reménységgel, és azután ezen belül kezdenék megérteni, hogy mi a hit. Ebben az esetben a diakóniai tevékenységünk a fontos, sőt elsődleges eleme lehetne missziói lelkületünknek. Hogyan is mozgunk a világban? Felfegyverkezve, a dogmatika vashegyes rációjával, gyakran az egyház hatalmi céljait követve, vagy pedig nyitottan, együttértéssel és hálással? Assisi Ferencről maradt fenn, hogy egyszer elindult az egyik városban evangelizálni egy testvérral, azonban keresztülhaladva a városon, egyetlen szót sem szólt. A csodálkozó úti-

társnak ezt a magyarázatot adta: ha a járásunk módjában nem fedezték fel, mi az, ami bennünket mozgat, akkor nem használtak volna a hosszú prédikációk sem! Nem maradhatunk a néma és csendes menésnél, de ez jelentheti a kezdetet!

A missziói lelkület visszanyerését tekintve bizonyára sok javaslatot lehet még kigondolni. De ezzel még távolról sem teremtettük meg a missziói lelkületet. Az ösgyülekezettel összehasonlítva, nekünk könnyű a hitünk mellett kiállni, és a bennünket betöltő szentet szóra bírni. Senki sem fenyegeti testünket-életünket, nem kell hátrátételtől tartanunk hivatásunkban. Az Újszövetség olyan helyzetről beszél, amelyben bűnnek számít és letartóztatással jár az evangélium továbbadása. Jézus szájába olyan szavakat ad, amely a mi sokkal könnyebb helyzetünkre is vonatkozik: „...ne gondolkodjatok előre, hanem ami abban az órában adatik nektek, azt szóljátok”. Egészen visszafogottan mondja ezt Jézus, abban a kedves beszédmódban, amelyről fennebb szoltunk, és amelyben Isten neve nem is fordul elő: ami eszetekbe jut, amilyen szavakat ad nektek Isten, azt mondjátok! Az indoklás közvetlenül következik: „Mert nem ti vagytok azok, akik szólotok, hanem a Szent Lélek” (Mk 13,11). Ez lehetett az első misszionáriusok tapasztalata. Bibliai alapon állva tehát ez a „szentről való beszéd”, a „missziói lelkület”, a „missziói felelősség” és végül „evangéliumi kegyesség”.

(Elhangzott a Gustav Adolf Werk évi konferenciáján 2000. április 24-én, Wittenbergben.)

Fordította: Balogh Béla

Nagy láb – még nagyobb szív

Amikor a tettek beszélnek, szavakra nincs szükség

Afrikai közmondás

Az évszakhoz képest szokatlanul nagy volt a forróság. Mindenki felüdülést keresett, így sokan betértek a fagyaltoshoz.

Egy kislány is belépett, görcsösen szorítva magához a pénzét. Mielőtt egyetlen szót szólhatott volna, az eladó élesen ráförmedt, hogy azonnal menjen ki, olvassa el a kiírást az ajtón, és vissza ne jöjjön, amíg nincs a lábán cipő. A gyerek gyorsan kisietett. Mögötte egy nagydarab férfi lépdelt kifelé.

Látta, amint a kislány elolvassa a táblát odakint: Mezítláb tilos bejönni. Könnyecseppek gördültek végig az arcán, majd sarkon fordult és elindult az utcán. A nagydarab férfi utána szólott. Letült a járda szélére, levette negyvennégyes cipőit, majd letette őket a kislány elé.

– Tessék. Járnai nem nagyon fogsz tudni bennük, de csoszogva bejutsz a pultig, és megkaphatod a fagyaltodat.

Ezzel felemelte a gyereket és beleillesztette a lábait a hatalmas cipőkbe.

– Nem kell sietned – mondta. – Én már úgymint belefáradtam a cipelésükbe egész nap. Jól lesz itt elücsörögni egy darabig, amíg megeszem a fagyimat.

A kislány örömtől csillogó szemekkel csoszogott be a pulthoz és kérte ki a fagyaltját.

Bizony, nagydarab volt az a férfi. Nagy volt a hasa, nagy volt a cipője, de leginkább a szíve volt nagy.

Ismeretlen szerző

Brian Cavanaugh: *The Sower's Seeds* c. gyűjteményéből

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

Kolozsvár

Jézus kérni tanít – de mit kérjünk, és főképp hogyan

Alapige: Márk 11,24

Bibliavetítés: Apostolok Cselekedetei 4,23–31

Észrevehettétek, testvéreim, hogy ma folytattuk az elmúlt vasárnapi bibliai történet olvasását. Akkor két apostolról olvastunk, akiket ellenségeik keményen megintettek, hogy többé ne tanítsanak és ne gyógyítsanak a Jézus nevében. Ők azonban hatalmas bizonyágát adták hitüknek és meggyőződésüknek: *Istennek kell inkább engedni, mint az embereknek.* Péter és János – mert róluk volt szó a történetben – mihelyt kiszabadultak a zsidó Nagytanács elől, azonnal a gyülekezet közösségébe siettek. Odaérkezve, az összegyűltekkal együtt hő imába kezdtek. Lássuk, mit tanulhatunk imádkozásukból! Ez lesz a mai leckénk. Kérdésünkre választ keresve, Jézus életére és tanítására kell figyel-nünk. De ezt úgy tesszük, hogy közben megkapaszkodunk az Ő ígéréteben.

I.

Alapigénkben így hangzott Jézus szava: „Azért mondom néktek: amit könyörgéste-
kben kértek, higgyétek, hogy mindazt megnyeritek, és megleszen néktek.”

Jézus utalásszerűen vezet be tanító ígérteét: „Azért mondom néktek...” Miért beszél Jézus ekképpen? A magyarázatot megtaláljuk a Márk evangéliumában. A tanítványok az imént tapasztalhatták az imameghallgatás csodáját: Jézus szavára egy zöldellő fügefá kiszáradt. Hogy a tanítványok ne véljék, hogy csak Mesterük képes ilyen rendkívüli dol-
got tenni, Jézus elmondja nekik: Ami szemetek láttára történt, nem más, mint előzetes. Hasonlóképpen tehettek ti is. Amit az én életemben láttatok, az beteljesedhet a ti élete-
tekben is. Próbáljátok ki! *Azért mondom...*

Sok embert zavarhat az, hogy Jézus ma nem szól közvetlen módon, vagy legalábbis „élő adásban”. Megszoktuk a televízió előtt ülve, hogy a világ számos eseményéről helyszíni közvetítést kapunk. A felvételről lejátszott vagy visszajátszott anyagot már sokan válogatják. Ez sem igazi, az sem igazi. A hangszalagról hozzánk jutó felvételt ma – a tökéletes képtovábbítás korszakában – már nem is tartjuk sokra. Mi lehet ennek az oka?

Nevezzük nevén a rejtett okot: eltávolodás Jézustól. Nincs tapintható közelség, nincs élő kapcsolat. De mi lehet az, ami válaszfalként ott húzódik közöttünk és Jézus között? A bűn. A hitetlenség és az engedetlenség bűne, a jóra való restség és általában a lustaság bűne, a zárkózottság és az önzés bűne, az aggodalmaskodás és a kétségeskedés bűne, a meghátrálásnak és a hűtlenségnek, az Isten tagadásnak és a káromkodásnak bűne, az irigységnek és a versengésnek, a képmutatásnak és a hazugságnak bűne. Ó, mennyi min-
den van, ami nem engedi meg, hogy halljuk Jézus szavait! Pedig Ő ma is szól.

A mai Ige első üzenete az a felkérés, hogy vizsgáljuk meg életünket, szívünket: mért nem halljuk ma is „egyenes adásban” Jézust? És ha rájöttünk, hogy a „hiba a mi készü-
lékünkben van”, akkor kérjük Őt, javítsa meg hallásunkat-életünket. Hadd halljuk meg Őt, amint kérni, imádkozni tanít bennünket. Halljuk meg végre, miként biztat: Amit könyörgéste-
kben kértek, ... mindazt megnyeritek.

II.

Lássuk, miért imádkoztak az apostolok (felolvasandó az alapige szemléltető részlete: Apostolok Cselekedetei 4,24a–30). Mit figyelünk meg elsősorban az első keresztyének imádságában? Hogy ismerik azt, akit megszólítanak: Istent a Mindenség teremtőjeként szólítják meg. Nagy erejű hitvallás ez. Ráadásul hozzákapcsolódik egy fontos felismeréshez: a Teremtő Isten a lelkek üdvösségéről gondoskodó Isten. Ő a történelem irányítója, aki Krisztusának elítéltetése és megfeszítése által a kiengesztelést és a szabadulást szerezte.

Az első keresztyének azonban nem állnak meg mindennek hálás felemlegetésénél, hanem továbbmennek kérésükben. Áldást kérnek az evangéliumra. Kérik a jelek és csodák megnyilvánulását, hogy hiteles lehessen a prédikáció. Istennek országa ugyanis nem beszédben áll elsősorban, hanem erőben.

Igénk második üzenete: a közbenjáró imádság fontossága azért, hogy a Jézusról szóló evangélium mindenkire eljusson. De ez nem jelentheti a többi kérés feleslegességét. Áldott legyen szüleink keze, mégha porlad is, amiért kezükbe fogták kezünket és elmondatták velünk: *Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem...* Az első gyülekezet imádsága ugyanúgy telve van gyermeki bizalommal, csak hogy tovább lát a legkisebb közösségnél, a családnál. Nem elég a legszűkebb körért imádkozni, hanem mindenkit imádságba kell foglalni, akihez el kell jutnia az evangéliumnak. Amiképpen „belenő” a keresztyén gyermek az életbe, úgy veszi észre a kör bővülését, s úgy látja meg, mennyi mindent bízott rá a világ megváltója. A nagykorúság egyik fokmérője az, hogy mennyire látom meg a körülöttem élő embertársakat, mennyire ismerem fel Isten sorsformáló akaratát, életalakító vezetését az egyéni és a közösségi életben. Mert imaéletünk jól megmutatja, miképpen találjuk fel magunkat kis egyéni világunkban, ugyanakkor népünk fiaként a nagyvilág történelmében. Hozzunk néhány példát erre nézve. Ma nem bibliai imádságokat idézünk, hanem innét-onnét merítünk, felismerve az imalehetőség gazdagságát.

Kezdjük a sort egy ősi reggeli imádsággal a Thewrewk-kódexből: „Hálát adok neked mennybéli szent Atyám és örökkévaló Istenem, hogy az elmúlt éjszakán megőriztél, megoltalmaztál minden veszedelemtől, szerencsétlenségtől, az ördög incselkedésétől és a hirtelen haláltól. Íme, újból kérlek Istenem: tarts meg a mai napon is szent neved dicséretére és lelkem üdvösségére.”

A csiki székely atyafi ekképpen imádkozott a jégeső pusztítása ellen: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélekistennek. Miképpen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké... Kényszerítelek téged, te gonosz Sátán, Addig az én falum határába bé ne következéssel, Míg a Názáretbeli Jézus szent igéit nem követed ... Vigyen el téged az Atya; vigyen el téged a Fiú; vigyen el téged a teljes Szentháromságegyisten.”

A köves-sziklás svájci föld lakója ilyen imádságot küldött Urához: „Édes Úr, Jézus Krisztus! / Őrizd meg állatainkat, lelkünket-testünket. / Tisztességünket, vagyónunkat és mindent, / ami ezen a réten jár.” Így lehetséges áldást kérni nem csak mindarra, amit bírunk; hanem azok életére is, akikkel birtokunkon kapcsolatba kerülünk.

Zwingli Ulrich, svájci reformátor, aki a hitújítás ügyéért harctéren áldozta életét, így bízta sorsát Megtartójára: „Uram, most te magad vezesd a kocsit, mert különben az árokba dől. Ez öröme volna az ellenfélnek, aki oly káromlóan megvet Téged. Istenem, emeld magasra neved dicsőségét, távoztasd el és büntesd meg a gonoszok haragját, haggoddal ébreszd fel a juhokat, akik bensőségesen szeretnek téged.”

Ugyancsak a reformáció századában írta a mi Heltai Gáspárunk (neve ott olvasható a kolozsvári Farkas utcai templom prédikátorainak sorában): „Vigasztalj meg minket a mi

hosszú nyomorúságunk után és nyavalyánknak ennyi sok esztendeje után. / Hadd lássák a te szolgálád a te cselekedetedet, és az ő fiaik a te nagyságos voltodat.”

Azt, hogy a szülőföldért miként lehet imádkozni, egy finn imádság szemlélteti: „Mindenható, jóságos Isten, hálát adunk neked, hogy erős kezeddal vezetted népünket és megadtad neki a szabadságot. Tőled kaptuk ezt az országot. ... Balsors vagy jólét, minden a te kezedből származik. Dicsértessék a te neved. Könnyörgünk hozzád: légy velünk, ahogy velük voltál atyáinkkal. Engedd, hogy kegyelmed állandóan ott ragyogjon Finnország földe fölött, hogy lakóhelyre találjon itt az igazság és a becsület! Add meg nekünk, hogy megelégedjünk sorsunkkal. Adjál egységet és egyetértést. Add áldásodat azokra, akik hazánk javát akarják, szegyenítsd meg azonban a gonoszok terveit, kik ellene törnek. Add, hogy ezért a földért éljünk-haljunk! Hallgass meg bennünket a mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Erdélyi Énekeskönyvünk 284-es számú dicséretét II. Rákóczi Ferenc szerezte, midőn bujdosni indult. A mi szövegünkben sajnos hiányzik a két záró versszak: „Ím elmegyek országomból, / Drága, kedves, jó hazámból; / Eddig való hajlékomból, / Költözöm kell jószágomból. // Mutass, Jézus kies földet, / Lakásomra adj jó helyet, / Ez életben csendességet, / Jövendőben idvességet.”

Tovább is lehetne folytatni a sort. Elégedjünk meg azonban annak felismerésével, hogy egyházi énekeink megzenésített imádságokat hordoznak. Akik pedig részt vettek az ideai imahét első délutánján, tapasztalhatták, milyen felüdülést jelentett Assisi Ferenc imádságának közös elmondása: „Ó, Uram, tégy engem békességed eszközévé...” Mindaz, amit e szent életű ember kért, mások számára jelentett ajándékot. És itt dől el annak kérdése, hogy mit kell kérnünk: az igazi imádság megfelel-e önmagáról, megfelel-e annak, aki mondja, azokról, akik mondják!

III.

A mai lecke harmadik üzenete az imádság mikéntje. Három fontos vonást kell megjegyeznünk. Először is hittel kell kérnünk. Egyik énekünkben ezt mondjuk: *Aki nem könnyörög hittel, Istentől az áldást nem nyer.* Jézus abban az esetben mondja biztosnak az ima beteljesedését, ha az hitből fakad. Aki hisz, az csodákat lát: az imameghallgatás csodáit. Aki hisz, az másokkal is csodákat láttat (Mk 16,17.18). Tudunk-e mi igazi hittel imádkozni, vagy csak mímeljük az imádkozást? Lám, az apostolok könnyörgésének végén megrendült a ház, ahol egybegyűltek! Továbbá, egy akarattal kell kérnünk. Az egész gyülekezet közös kérése, közös ügye legyen az, amiért imádkozunk. A finn eredetű imádságban találkoztunk az „egység és az egyetértés” drága kincsével. Népünk számára ez szükséges leginkább. S ha mi az egység lelkét együttes könnyörgésben kérjük, Isten minden bizonnyal meghallgatja imádságunkat. Harmadsorban úgy kell imádkoznunk, hogy szívből megbocsátottunk egymásnak. Figyeljük meg az első keresztyéneket. Hadonászva rázhatnak átkozódó kezüket a Nagytanács felé mutogatva: „Nem elég, hogy kivégeztétek Mesterünket, Jézust, még bennünket is üldöztök, el akartok némítani!?” Joggal átkozódhatnak. De ők emlékeznek a Megváltó szavaira: *Áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, áldjátok és ne átkozzatok.* És ők készek megbocsátó szeretettel imádkozni az örömméret terjedéséért, hogy annak áldása kivétel nélkül mindenkihez eljusson. Így a Krisztus ellenségeihez is.

Könnyörgésünket hittel kell elmondanunk, az egység lelkének vezetésével, ezenkívül a megbocsátás készségével.

Végül csak az a kérdés maradt, hogy vajon e feltételek mellett csakugyan minden kérésünk teljesül? Jézus ígérete ugyanis ezt sugallja: *Amit könnyörgétekben kértetek, higgyé-*

tek, hogy mindazt megnyeritek, és meglészen néktek. Olyan lenne ez, mint a Grimm-testvérek meseköltése, a „Terülj, terülj asztalkám, adj aranyat csacsikám, ki a zsákból botocskám”? Ilyet Isten nem tehet. Leszoktatna bennünket a kitartásról, leszoktatna a türelemről, a várakozás erényéről. Tekintsük meg az életben: mennyivel boldogabbak, főleg mennyivel ügyesebbek azok a gyermekek, akiknek nem minden kívánsága teljesül könnyedén. Gondolom, mindenkinek van már saját tapasztalata ezen a téren.

Az elmúlt két vasárnapon arról hallhattunk, hogy üdvösségünk koronáján három drágakő ékeskedik: a hit drágaköve, az imádság ékköve, valamint a böjt díszes drágaköve. Ma az imádság ékkövét ismertük meg. Becsüljük meg és szeressük nagyon, mint Krisztustól kapott becses örökségünket. Legyen a mi kérésünk ma egy énekvers, melyet jól ismerünk: *Istennel járni, lakozni, / Szent étellel illatozni, / Igaz hitben nem habozni, / Jézus Krisztus taníts, / Taníts imádkozni.* Ámen.

Orbán János

Marosújvár

Istent lélekben és igazságban imádni

Alapige: János 4,19–24

Bibliaolvasás: János 4,5–18

Vajon hol imádjuk Istent igazán: a református templomban, vagy a római katolikusban, vagy az ortodoxban, vagy valamelyik imaházban? Ma nemegyszer így teszik fel egyesek a samáriai asszony kérdését. Az is megfigyelhető, hogy – mint a Jézus idejében a zsidók és a samaritánusok – ki-ki meg van győződve arról, hogy úgy a helyes, ahogy ők imádják Istent, nem pedig, ahogy a többiek. A felolvasott ige alapján figyeljük meg, milyen útmutatást ad nekünk Jézus.

A kérdés tehát ez: hol található meg Isten, hol találkozhatok én Istennel?

A Jézus idejében is különbségek, nézeteltérések, sőt ellenségeskedések voltak vallási szempontból is. Kinek van igaza? Az asszony arra hivatkozott: a mi atyáink ezen a hegyen imádkoztak. Ha elődeink évszázadokon keresztül így tettek, akkor mi is. Ezt ma így szokták mondani: „hagyományos vallásosság”. Én ezt a meghatározást bizonyos szempontból nem szeretem. Persze, hogy van ilyen. Az emberek általában beleszületnek egy felekezetbe. Abban nőnek fel, azt gyakorolják, s a többieket ki nem állhatják. Számos esetben az emberek vallásossága inkább megszokás – hagyományos vallásosság –, mint igazi hitélet.

A zsidók kritikája abban az időben az volt: ti samaritánusok, hitetlenek vagytok, mert a Garizim hegyén és nem Jeruzsálemben imádkoztok.

Ma különösen a különböző szektások hangoztatják: jön az ítélet és ti – a többiek – elkárhoztok, mert nem tartoztok közénk. Ki az Istené? Ki tartozik Hozzá?, teszi fel a kérdést a samáriai asszony Jézusnak. Mond meg Te, mert látom, hogy próféta vagy. Jó, hogy az asszony Jézusnak tette fel a kérdést. Tőle meg is kapta a választ. De vajon reánk is ugyanaz érvényes?

Először is azt kell megtanulnunk a samáriai asszonytól, hogy mi is Jézushoz forduljunk hitbéli kérdéseinkkel. Ő pedig az igén keresztül adja meg nekünk a választ. Ma is fennáll a „mi” és „ti” kérdése. De vigyázzunk, mert az asszony kérdése az – ami ma is sokaké –, hogy hol kell imádkozni, melyik templomban, vagy melyik imaházban. Jézus megtanít arra, hogy nem az a kérdés, hogy hol kell, hanem, hogy hogyan kell imádkozni, hogyan kell imádni Istent.

Mi volt a Jézus válasza? „Asszony, hidd el nékem, hogy eljő az óra, amikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát.” (Jn 4,21) Tehát sem ezen a hegyen, sem Jeruzsálemben. Isten nem „helyhez kötött” Isten. Isten nem egy templomba bezárható Isten.

De mi szükség van akkor templomra? Imádkozhatunk otthon is. Erre csak azt lehet válaszolni, hogy nem csak lehet, hanem kell. Ez nem jelenti azt, hogy nincs szükség templomra. Minden hely, legyen az templom, vagy például kiránduló IKE-tagok számára egy erdei tisztás, megszentelődik, szent hely lesz, ha ott a mennyei Atyát imádják. Az azonban tényleg fontos, hogy legyen egy hely, ahol imádkozni, lelkileg épülni összegyűlhessenek a gyülekezet tagjai.

Jézus onnan indult ki, ahol az asszony – a mindenkori ember – hitbelileg megrekedt. Ma talán azt kérdezhetjük: nyugodt lehetek-e én az én hitemben, ha mások ellene mondanak? Az mindenestre jó jel, ha valakit tényleg foglalkoztatnak a hit kérdései. Ha valakiben valami kétely támad, szeretne tisztán látni, szeretne megbizonyosodni, Jézustól kaphat útmutatást. Jó az, ha ott van az emberben az Istennel való szent közösségre igyekező vágyakozás. Benned van-e ilyen vágyakozás: én egyedül és igazán istent szeretném imádni?

Nagyon megszívlelendő, ahogy Jézus mondja: „asszony, hidd el nékem”. Ha valaki Jézushoz fordul kérdéseivel, akkor higgyen Neki. Vegye nagyon komolyan, amit Jézus mond.

Jézus nem azt mondta az asszonynak, hogy a ti atyáitoknak van igazuk, vagy, hogy nincs igazuk, illetve, hogy a zsidóknak van igazuk, vagy, hogy nincs igazuk. Emberileg elképzelhető lett volna egy olyan válasz: itt is, ott is. Ma is vannak, akik azt mondják, ha csak egy Isten van, ott is, itt is Istent imádják. Vigyázzunk, Jézus nem azt mondta, hogy „is”, „is”, hanem, hogy „sem”, „sem”. Sem nem ezen a helyen, sem nem Jeruzsálemben. Jézus felülemelkedik a zsidó–samaritánus vitákon, tehát felülemel bennünket is a felekezeti torzsalkodásokon, sőt a felekezeten belüli civakodásokon – CE-s, vagy nem CE-s. Ne egymást kritizáljátok, hanem az Atyát imádjátok. Kifogásolnivalót nagyon könnyen tudunk találni egymásban.

Az ige arra mutat rá, hogy a hitbeli fejlődés megrekedt mind a samaritánusoknál, mind a zsidóknál. A zsidók megítélték, megvetették a samaritánusokat. De mit mondott Jézus éppen a legvallásosabb zsidóknak? „Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek... És nem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen!” (Jn 5,39–40) Fontosak az írások – a Biblia – ismerete, de az Isten Lelke nélkül száraz okoskodás, és nemegyszer – sajnos – nem hitet építő, hanem bomlasztó hatása lehet. Amikor az Írás ismeretét Isten Lelke hatja át, akkor lesz áldás az imádkozóra. Az Írás nem ismerése viszont tévelygéshez vezet.

Erre mutatott rá Jézus, amikor azt mondta „Ti azt imádjátok, amit nem ismertek, mi azt imádjuk, amit ismerünk.” Az emberek akkor is a maguk oldaláról nézték a dolgokat. Így van ez ma is. Jézus megtanít Isten felől számba venni hitéletünket.

Alapigénkéből az tűnik ki, mintha Jézus mégis a zsidóknak adna igazat. Vajon a zsidókat igazolja-e? Nem! Jézus Istennek a kijelentéseire utal. Isten a zsidó népet választotta ki arra, hogy a bűnös ember (emberiség) megváltásának az eszköze legyen. Nekik adta Isten a törvényt és a prófétákat, de ígérete szerint a Messiást is: az idvesség a zsidók közül támadt. Amikor Jézus azt mondja, hogy mi azt imádjuk, akkor a zsidókkal azonosítja magát. De miért? Miért született Jézus zsidónak, miért nem egyiptominak, vagy görögnek, vagy rómainak? Mert ez volt Isten ígérete. Ézsaiás prófétánál ezt olvassuk: „És származik egy vesszőszál Isai törzsökéből.” (Ézs 11,1) Mikeás próféta pedig így jövendölt: „De te, Efratának Betleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belő-

led származik nékem, aki uralkodó az Izráelen: akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mik 5,2) Józsefnek pedig azt mondta az angyal: „nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneitől” (Mt 1,21). Az ősz Simeon pedig így adott hálát Istennek: „Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat, a te beszéded szerint, békességben: mert látták az én szemeim a te üdvösségedet.” (Lk 2,29–30) Az üdvösség a zsidók közül támadt. A zsidóságnak ez nem csak kiváltsága, hanem feladata is. Kötelezi őket Isten és a világ felé egyaránt.

De. És itt van az a de, amelyik döntő fordulatot jelent a vallásos szertartásossággal szemben. „De eljő az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiuul.” (Jn 4,23) Jézus tehát az igazi imádkókról beszél. Az igazi, a valódi imádók mindenütt az Atyát imádják. Az Atya előtt borulnak le a maguk hiányosságaival, legyenek azok samaritánusok vagy zsidók, vagy reformátusok, vagy mások. Ki-ki a maga bűneivel, a maga megtépett életével forduljon lélekben – nem külsőségekben, szertartásokban – igazán és őszintén, valóban az Atyához. Akkor már nem a másikat kritizálja, hanem saját bűnös életét teszi le az Atya kegyelmes kezébe. Jézus az imádatnak, az imádságnak ezt az új, de mindig időszerrű lehetőségét tárja fel előttetek. Ez az alkalom nem tegnap volt – az atyák idejében, mint a samaritánusoknál –, nem holnap lesz – mint a zsidóknál, akik még mindig várják a Messiást –, hanem most van.

Nem egy betanult imádságot kell elmondani, hanem igazán és őszintén ki kell tárulkozni az Atya előtt, hogy Isten Lelke áradjon beléd és tanítson meg igazán imádkozni.

Jó felfigyelni arra, amit Jézus így mond: „...az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiuul”. Isten tehát ma is keresi azokat, akik úgy imádkoznak, ahogy Jézus tanította, tanítja őket. Éppen most, ebben a templomban is keresi az ilyeneket az Atya. Te vagy-e az, akit Ő keres, aki már így imádkozik, vagy aki ilyen imádkozó emberré akar lenni?

Hogy még érthetőbb legyen, Jézus hozzáfűzte: „Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,24) Tehát, mert Isten Lélek, azért várja el a lélekben és valóságban igazán előtte leboruló imádkozást. Isten Lélek, vagyis láthatatlan valóság, örökkévaló, mindenható és mindenütt jelenvaló Atya. Isten a szívedet teljesen betöltő atyai szeretet. Ha őszintén és igazán kitarulkozol előtte, beléd árad a Lélek és így már te leszel, te vagy a Szentlélek temploma. Így már nem itt, vagy amott, hanem benned megy végbe az istentisztelet. De így Isten imádása nem csupán egy istentiszteleten való részvételt, hanem egy Isten szerinti életet jelent. Ezt keresi benned, ezt várja tőled az Atya! Ámen.

Pásztori Jenő

Nagyborosnyó

Az Úr világossága

Alapige: 2Korinthus 4,6

Bibliaalvasás: János 1,1–14

Kedves Testvéreim! Ma már a tudomány rendkívül sokat tud a fényről, a világosságról. Azt méri, elemzi, a fehér fényt összetevő színeire bontja, a csillagok, a különböző bolygók vegyi, ásványi összetételét szinképelemzés, optikai eszközök segítségével feltárja. Megállapítja a fény terjedési sebességét, a bolygóknak a Földtől való távolságát, s így tovább folytathatnánk fizikai ismereteinket.

Annyira nagy és átfoghatatlan ennek a területe, hogy ezzel a kérdéssel külön tudományág: a fénytan foglalkozik.

A Szentírás is nagyon sokat beszél a fényről, a világosságról. Mindjárt az első lapon arról olvasunk, hogy Isten világosságot teremtett. Megalkotta az égitesteket: a Napot, a Holdat és a csillagokat. Azonban mennyei édes Atyánk leckeönyvében nem csak természeti, hanem lelki világosságot is ígér a sötétségben járó gyermekeinek. Ezt az égi, szent és tiszta tüzet hozta el szent Fia, hogy mindannyiunkat megtisztítson! Ami már nem egy elmélet, fizikai ismeret, hanem személyes élet az Úr Jézus Krisztusban.

1.

Mikor azt halljuk, hogy Isten szólt, mindenekelőtt azt kell megértenünk: Benne egy élő, személyes Úr cselekszik, hajol le hozzánk. A teremtéstörténet első szava: „Legyen világosság és lőn világosság”, mindig arra utal, hogy az egész egyetemes Világ Istentől vette kezdetét. Ahogy ezt János evangéliumában is olvashatjuk: „Minden Óáltala lett és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága.” (Jn 3,4)

Milyen nagy öröm ezt tudni! Tudni és őszinte hittel megvallani mindenkor, hogy nekünk egy olyan élő Urunk van, aki nem csak teremtette ezt a világot, aki által a sötétségből világosság ragyogott fel és a kaotikus rendetlenségből, a kietlen pusztaságból szép rend támadott, hanem szeretete által mindnyájunk édes Atyja lett!

Ezt érezni, másoknak elmondani csak az tudja, ki élő kapcsolatban van Urával és Istenével. Naponként így emeli az égre tekintetét: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem, hogy Te az anyém és én a Tied legyek?” Ez a sötétség és pusztaság csak akkor oszlik el nem csak a teremtett világban, hanem a bűn által meghomályosodott szívünkben is, ha Isten könyörülő kegyelme: „Világosságot gyűjt a mi szívünkben”...

Amit Isten az első napon tett, azt kell tegye velünk, a mi szívünkkel is! Az Úristen atyai öleléséből elszakadt ember a bűn miatt mind magára, mind Istenre nézve halott lett! Örökös sötétségbe, mély szakadékba zuhant. Elveszítette lelki tájékozódási képességét. Így elesettségéből, nyomorúságából, „lelkének barna gyászából” (Ady), egyedül Isten újjáteremtő szeretete mentheti ki! Ezért közli – írja Pál apostol –, Krisztus dicsőséges evangéliumának világosságát, akiben Isten képe jött közel az emberhez, hozzánk (Kolossébeliekhez írt levél).

Hogy ez így van, nem szorul bizonyításra, mert minden bibliaolvasó keresztyén ember a tanítványokkal együtt érzi ennek igazi ragyogását. Jézus nem szól ok nélkül: „Én vagyok a világ világossága, s aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem az övé lesz az élet világossága.” Mi önmagunkban a sötétséget, a bűnt hordozzuk. Annyira tájékozatlanok, útirányt tévesztettek voltunk, hogy a legelvetemültebb dolgoktól sem riadtunk vissza.

Az apostol élénk szavakkal emlékezteti mind a korinthusiakat, mind a többi gyülekezet tagjait azokra a rettenetes bűnökre, amelyekben megtérésük előtt éltek. A paráznság, fajtalanlás, lopás, részegség, bálványimádás napirenden volt.

Ma is valahányszor levesszük tekintetünket Róla, a fény helyett a sötétséget, az igazság helyett a hazugságot, a tisztaság helyett a szennyet, a szeretet helyett a gyűlöletet terjesztjük. A Lélek gyümölcsei helyett a test cselekedetei lesznek nyilvánvalókká bennünk. Erről ír megrendítő módon Pál apostol a Galatákhöz címzett levelében (5,13–26). Krisztus Urunk ígéje nélkül minket csupán a külső fény, pompa és csillogás ejt rabságába.

Éppen ezért ígéri meg és küldi el hozzánk Isten a világ világosságát. És csak így, Krisztus által lehetünk ismét a világosság fiai. De ekkor is csupán eszközök, mert a fény fókusza mindig Jézus Krisztus marad! Az Úr Jézus kegyelmének kell tartanunk azt, hogy

Krisztus reánk bízva evangéliumának világosságát. Általunk akarja továbbvinni, hirdetni az Őbenne földre jött isteni lángot!

Alapigénk szerint az Úr ezért „gyújtott világosságot a mi szívünkben”.

Ez a szép evangéliumi gondolat már sok író lelkét ragadta meg. Dickens egyik regényében páratlan szépséggel ír erről. Egy szegény halász édesapának a leánya rossz útra tér. Egy napon elszökik és otthagyja az öreg atyai házat. A kicsiny halászlak ablakában minden este kigyúl a fény, hogy jelezze az eltévedt leánynak, az atyai ház mindig szeretettel várja vissza eltévedt gyermekét. Hogy bármilyen nagy vihar, szél legyen, megtalálja az ajtó kilincsét. Nem a lámpa a fontos, hanem hogy betekintsen a ház epekedő ablakán.

Ilyen Isten atyai háza is. Hazaváró szeretete mindig nyitva tartja házának ajtaját. Testvéreim, mindnyájunkat vár. Azt akarja hogy betekintsünk hajlékának ablakán, meglássuk a benne ragyogó világosságot, s ezáltal nagy fény gyúljon föl a mi szomorú szívünkben is! Egész valónkban ekkor érezzük meg, hogy eddig sötétségben, ferde utakon botorkáltunk. De most az új élet öröme árad szét bennünk.

Ez az érzés felelősséget jelent mindnyájunk számára. Felelősséget támaszt egymás és a világ iránt. Mert minden keresztyén embernek szól Krisztus parancsa: „Tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és ímé én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20) Minden követőjének vinnie kell a kegyelmet, az irgalmat és az üdvösséget!

Vajon testvéreim, mindnyájan megérettük-e ezt a nagy feladatot? A történelem, a személyes életünk példázta-e, hogy mi valóban Urunk fáklyájának hordozói vagyunk? Lelkiismeretfurdalás nélkül elmondhatjuk-e, hogy eleget tettünk keresztyéni kötelességünknek? Bizony őszinte bűnbánattal kell megvallanunk, megfélekedtünk a tanítványi tisztünkről. Mennyire igaz Pál apostol szava, hogy érettünk káromoltatik Istennek neve a pogányok között!

Ó, mennyire nem hasonlítunk Prométheusz hősies magatartásához, aki a görög mitológia szerint ellopja a tüzet az Olimposz hegyéről, azért, hogy tragikus sorsa ellenére is megtanítsa a népeket a tudományra, a tűzcsiholásra, az építkezésre! Tudniillik, e tettéért Zeusz, a görögök főistene sziklához kötözte. Étlen, szomjan tartotta s iszonyú fájdalmát még azzal tetézte, hogy egy sas a máját elevenen tépdeste. Borzasztó kínokat kellett szenvednie testvéreiért.

Kedves testvéreim! Ahogy Prométheusz küzdött felebarátaiért, hogy elhozza a fényt, úgy kell nekünk is egymást szeretnünk, a békeséget hirdetnünk a Jézus Krisztustól tanult üzenet fényében!

2.

Ezért tündöklük Jézus Krisztus arcán „az Úr ismeretének dicsősége”. Benne lett teljessé Isten megváltó kegyelme! Az Úr világosságának központjában nem az ember, hanem a mi Megváltónk áll.

Gondoljunk az adventi vagy a karácsonyi fényben elindult és leborult napkeleti bölcserekre, pásztorokra, a Tábor hegyén, a Gecsemáné kertben imádkozó, keresztre feszített, feltámadott és a hét gyertyatartó közt járó Urunk fényben ragyogó arcára.

Ezt a fényben megjelent dicsőséget látták meg az apostolok, evangélisták, reformátorok, a Krisztus-követők egész serege, és tettek bátor tanúbizonyságot a nekik megjelent életről!

Az a mi egyetlen kötelességünk, hogy Őbenne újra meg újra éltető tüzet nyerjen kereszttyén életünk. E nélkül a forrás nélkül hideg, elfásult, közömbös lenne egyházunk s annak szolgálata. De így megdicsőült, keresztre feszített és feltámadott arca bátorít minket. Jézus Krisztus szent arca éppen a keresztről néz reánk, hogy bűnbocsánatának részeseivé legyünk. Minket keres, akikért emberré lett, hogy átadja mennyei Atyánk dicsőségének sugarát.

Ahová megérkezett, az a mi szívünk, amit szentéllyé, templommá avatott. Világosságot támasztott benne, hogy hit által megérezzük az Ő megváltó szeretetét. S ím ezzel most el is indított az atyai ház felé, hogy lássuk meg a Krisztusban adott igazi fényt és a mi szívünknek eddigi éjszakáját, bűnét!

De ezzel már lobog is a fáklya életünk felett. Mert a mennyből jövő féynél látni lehet a kereszthez vezető utat. S ím, itt a keresztlábánál kínálja fel Krisztus az Ő nagy ajándékát: megtöretett testét, kiontatott véréit. Nem nézi bűneinket, vétkeink sokaságát, hanem nekünk adja megbocsátó szeretetének zálogát. Testvérem, hallottad az Igét. Légy Isten világosságának, üdvözítő akaratának áldott eszköze! Ámen.

Péter Miklós

Kolozsvár

Amikor Isten országa elközelít

Alapige: Márk 1,14–15

Bibliolvasás: Máté 5,1–12

Nem, a Sátán nem győzhet semmiképpen! Akkor sem, ha a pusztában *személyesen* száll szembe az Úr Jézussal, de akkor sem, ha Heródes haragját használja fel Keresztelő János ellen. Krisztus Urunk győzött a pusztában a kísértő felett, mert nemcsak *ismeri* Isten igéjét, hanem *éli is!* A negyven napos felkészülés megerősítette az engedelmségben és az áldozatvállalásban. Mennyei Atyjának pedig éppen az az akarat, hogy *most*, Keresztelő János elfogatása után kezdődjék a Názáretből jövő Mester tanítása. Az útkészítő félreállítás nem állíthatja meg az Isten országa eljövételéről szóló örömmüzenet hirdetését. Tudjátok, testvéreim, hogy miért nem némult el a prédikáció a pogány Rómában, amikor oroszánok elé vetették a kereszttyéneket? Hogy miért nem fojtotta bele az ige hirdető torkába a szót a középkori máglyák füstje? Hogy miért nem nyelték el az Adria hullámai a gályarabok énekét, hanem Hollandiától Svédorszáig és a brit partokig visszhangzott a „Térj magadhoz, drága Sion!”? Hogy miért szólt akkor is templomainkban az evangélium, amikor halálra vagy sok évi börtönbüntetésre ítélték a magyar lelkipásztorokat? Azért, mert *Jézus elment Galileába*, elment Felvidékre, elment Biharba és a Mezősége, Szilágyságba és a Maros-mentére, hogy bátorságot ajándékozzon a megfélemlítetteknek, szót adjon az itthonmaradtak ajkára. „Minekutána pedig János tömlöcbe vetett, elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát.”

Galileában kezdődik Megváltó Urunk ige hirdető szolgálata. Azon a földön, ahol az egyiptomi menekülésből visszatérve letelepedett a szent család. Ott, ahol számunkra alig ismert gyermekkorának esztendei teltek. Ahol felnövekedett, ahol tekintete beitta a táj szépségeit, ahol népének nyelvét az ott élők kiejtése szerint tanulta. Szép dolog elvágyódni távoli szigetek, ismeretlen népek felé, de ne szédítsen semmi kalandvágy addig, amíg fájó szívvel kell elfogadnunk a feladatokat, amelyek *itthon* várnak reánk:

mikor a bús kor harsonája
falakat dönt és lelket ingat,
mikor felejtett ősi szóra
kell megtanítani fiainkat,
mikor rémít a falvak csendje
s elönt a semmi árja minket
és szülni kell és nemzeni
s magunk képére kalapálni
vánnnyadt gyermekeinket!

(Dsida Jenő: *Psalmus Hungaricus*)

Néhány dologra máris megtanított minket a mi Urunk Jézus Krisztus, pedig messiási szolgálatának még csak az első lépéseit próbáltuk követni. Megtanított arra, hogy *azonnal be kell lépni* annak a helyébe, akit halál, betegség, fogság vagy háború félreállított az útból; Isten ügyének szolgálata nem tűr kényszerszünetet! Figyelmeztetett rá, hogy a szolgálatot *a mieink közt* végezzük elsősorban: az ő kérdéseiket ismerjük, az ő terhükben osztozva tölthetjük be igazán Krisztus törvényét.

Most pedig megtanít még arra is, hogy mi legyen a tartalma annak a szolgálatnak, amelyet Ő végez közöttünk, de úgy, hogy minden gyarló tanítványának, mindannyiunknak az életét – szavait és cselekedeteit – irgalmasan felhasználja. Galileában az Úr Jézus Krisztus *Isten országának evangéliumát* prédikálja. De ma, a szószékeken megszólaló *igehirdetők szavában*, s a prédikációra ma, holnap és holnapután *cselekedeteikkel válaszolók tetteiben* is Isten országának evangéliuma fog tündökölni. Lehet, hogy Galilea igehallgatói számára túlságosan vakító volt ez a hófehér fény. Szívesen színezték volna egy kis rózsaszín emlékezéssel Salamon király dicsőséges uralkodására. Akár vörösre is festették volna egy-két vámszedő, római katona vagy akár a császári helytartó bosszúból kiontott vérével. Boldogan hallgattak volna lázító beszédet és boldogító biztatást: „lesz még egyszer ünnep a világon”, s lesz Izráel országa Rómát legyőző nagyhatalom. Az Úr Jézus Krisztus galileai prédikációiban *nem erről* van szó. Ígér a mi Urunk elégtételt a megalázottaknak, vigaszt a könnyek után, de nem a gonoszt gonosszal legyőző háborúzás útján, hanem ott, ahol *a békeség, szelídség, irgalmasság* végleg diadalt vesz minden gyűlölet, minden sátáni hatalom felett.

Csodálatosképpen ezt az országot nem a világ *térképén* kell keresnünk, hanem valahol a világ *történetében*, valahol *az időben*, valahol a mi *életünkben*. Boldog az, aki elzarándokolhat a Szentföldre, s bármennyire eltorzította az eredeti látnivalókat a sok háború, a civilizáció, sokszor pedig éppen a kegyes vallásos – zsidó, keresztyén és muzulmán – emlékezés, mégis végigjárhatja azokat a helyeket, ahol valaha Urunk járt. De Isten országa nem azonos azzal a földdel, amelyet neveztek már Kánaánnak, Izráelnek és Palesztinának is. Isten országa *ebben a templomban* is jelen van, de az otthonodban és a munkahelyeden is; bármilyen nehéz elhinned, mégis úgy van, hogy helyet talál a forgalmi dugókban és a gyalogjárón parkoló gépkocsik között is. Ne azt kérdezd, *hogy hol található* Isten országa, hanem ezt: *eljött-e már?* Ne azt, hogy a parlamentbe, a katedrálisba vagy a polgármesteri hivatalba megérkezett-e, hanem azt, hogy a te szívedben ott van-e már? Jelenlétét jelzi-e *megtért életed?*

Mert az idő *bétölt*. Mennyei Atyánk ígéreteinek évezredei lejártak, s az idő óráján a beteljesedéshez ért a mutató. Jaj, de figyelmesnek kell lennie a bibliaolvasó keresztyén embernek, amikor *az idő* gondolatával találkozik! Sem az Ótestamentum, sem az Újtestamentum, de legfőképpen a mi mennyei Atyánk nem úgy méri, nem úgy számolja az időt, mint te meg én. Sem Isten, sem a bibliai korok emberei számára nem fontosak az

atomfizikai kutatóintézetekben kínosan mért milliomod-másodpercek, sem a sportteljesítmények értékelésében szerepet játszó tized- és századmásodpercek. Az ószövetségi zsidó népnek még az is hiányzik az anyanyelvéből, hogy úgy megkülönböztesse a *múltat, jelent és jövődőt*, mint Himnuszunk költője. Vigyázz: ne mondd, hogy 1995. május 24-én délután három óra tizenegy perckor történt a te megtérésed, mert hozzád hajszálpontosan akkor érkezett el Isten országa. Senkinek az életében nem lehet *egyetlen pillanatra* rögzíteni a *megtérést*.

Saulusból napok alatt lett *Pál*, de csak évek alatt *Pál apostol*. A mennyek országa mustármagból terebélyes fává, kelesztő kovászból életadó kenyérré az *időben* nő, az *időben* érik.

Ágoston nem *egy pillanatig*, hanem hosszú percekig hallgatta a szomszéd gyermekek játékos énekét, amíg ki tudta hámozni belőle azt a szöveget, *hogy „vedd és olvasd”*, s a hirtelen elolvasott igei üzenet sokáig érett szívében, míg meghozta gyümölcseit. *Luther Márton* mellett tényleg a másodperc törtrésze alatt csapott le a villám, de az ijedtében elmondott fogadalom után évekig kellett önmagával viaskodnia, míg *legyőzte minden féltelmét a kegyelem*.

Mit hoz ez az idő? Az elközéltett *mennyek országával* történő *találkozás*, a találkozásból fakadó *megtérés* miképpen változtatja meg az *időben* az ember életét? A Pál apostolét, az Augustinusét, a Luther Mártonét, a tiédet vagy az enyémet?

Úgy, hogy hitre vezérel. Úgy, hogy növel és elmélyít ebben a hitben. A Galileában prédikálni kezdő názáreti Mester, a mi Urunk Jézus Krisztus erre buzdítja hallgatóit, ezt tűzi célul eléjük: *„higgyetek az evangéliumban!”*

Hinni az evangéliumban – azt jelenti mindenekelőtt: kételkedés nélkül igaznak tartom mennyei Atyám minden biztatását. Semmi szükségét nem érzem vitatni, hogy csakugyan testté lett az öröktől fogva élő Ige, és közöttünk lakozik.

Hinni az evangéliumban – azt jelenti másodsor: megingathatatlanul bizonyos vagyok benne, hogy Isten Fiának az én bűneimért is szenvednie kellett, s kegyelmet szerző halála engem is üdvözít.

Hinni az evangéliumban – azt jelenti harmadszor: ezért a kegyelemért háládatosságból egész életemet Önéki szentelem, és már e jelenvaló világban mint az Ő megváltott gyermeke, az Ő dicsőségére élek. Semmiképpen sem jelentheti ez a magam megdicsőülését, önhitt módon önkényes szentté avatását. Jelenti éppen ellenkezőleg azt az alázatos kötelezettség-vállalást, hogy másokon nem a kegyes frázisok hangoztatásával, hanem fizikai fáradságot sem kímélve segítek. Isten országához másokat is közelebb segítő szolgálatomban legyen mindig több a példaadás, mint a hangzatos, de üres beszéd.

Hisz-e az evangéliumban? Ha igen, akkor életed betegen vagy szegényen, naponkénti gondok közt vagy ellenséges környezetben is boldog élet. A szeretet hasznos cselekedeteiben céljára rátaláló élet.

Az idő betelt. A mennyek országa közel van. Krisztus Urunk szól hozzánk újból. Hallgassuk s higgyük boldogan az Ő szavát! Ámen.

Így imádkozzatok

Alapige: Máté 6,9–13

Bibliolvasás: 2Mózes 20,1–17

A magyarországi Református Egyház Konventje egyházi elnökének, dr. Ravasz László püspöknek írásbeli utasítása alapján 1944. december második felében Budapestet elhagyva a magyar–osztrák határ közelében levő Sopronba érkeztem feleségemmel és akkor öt éves Zoltán fiúmmal. Szállást keresve, az utcán megszólítottam egy idős urat, aki felajánlotta, hogy házuk manzárd szobájában van két ágy és ott meghúzhatjuk magunkat. Így kerültünk a soproni teológia jóságos tanárának, Podmaniczky Pálnak a házába. Egyik nap hirtelen jött a repülők bombázása és a ház összes lakóival a ház pincéjében szorongtunk. Pali bácsi úgy imádkozott a bombázás alatt, mint aki tudta, hogy Isten meghallgatja a kérését és sem reánk, sem más emberre nem fog hullni a bomba. Jó lecke volt az imádkozásra! Aztán 1945. március 28-án rákerültünk egy Nyugatra induló vonatra. Este tíz óra tájban Sopront kivilágították a „Sztálin-gyertyák” és az egymás után jövő repülőrajok bombázása elől a vonat 800–900 utasa vagy rohant messze a vágánytól, vagy a vagonok alá húzódott be. Amikor vége volt a bombázásnak, egy idősebb kollégám, képviselőházi tag, ezekkel a szavakkal bújt ki a vonat alól: „Most aztán igazán imádkoztam.”

Nem csak ilyen védtelenség kényszerhelyzetei vezetik az embert imádságra. „Nem jó az embernek egyedül lennie.” Szíve mélyén az embert e föld minden szépsége, gazdagsága és nagyszerűsége sem tudja teljesen kielégíteni. Az ember vágyik arra, hogy valaki magas rangúhoz, erőshöz, segítőhöz, végtelenhez, örökkévalóhoz kapcsolódjék. Szíve mélyéből vágyik arra, hogy imádkozzék.

Tanítványai emiatt kérték Jézust, hogy tanítsa őket imádkozni.

1. Milyen imádságra tanította őket? Arra-e, hogy „Ti így imádkozzatok: mi Ábrahámunk... Mózesünk... Illésünk... Máriánk,” vagy akár „mi Jézusunk”?! Nem! Hanem „Ti így imádkozzatok: Atyánk.” Az Újszövetség görög szövegében, akárcsak az akkor Jézusék által beszélt arám nyelvben is, így kezdődik az Úri Ima: „Páter hémon” , „Atya miénk”, „Atyánk”.

Ez a többes szám kifejezi azt, hogy nem *egy* embernek, hanem *az* embernek van szüksége imádságra. A teremtménynek van szüksége arra, hogy a Teremtőhöz forduljon.

De ki és milyen az a Teremtő? Szigorú Jehova? Irgalmatlan, bosszúálló Isten? Vagy szentségében távollevő istenség?

Tanítványainak Jézus még csak azt sem mondta, „Így imádkozzatok: Mi Istenünk”, hanem „mi Atyánk”. Azt tanította nekik, amit ő maga is tett. A négy evangélista Jézusnak hat imádságát jegyezte le és mind a hat ezzel a szóval kezdődik: „Atyám, Atyánk”. „Igen, Atyám, mert te elrejtetted ezt a bölcsék elől... Atyám, eljött az óra, dicsőítsd meg a te fiadat... Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem ez a pohár... Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek... Atyám, a te kezvedbe teszem le lelkemet... Mi Atyánk, ki vagy...”

Jézus imádságai azt fejezik ki, hogy a gyermek bizalmával kell szólni a Teremtőhöz. Tudni kell, hittel el kell fogadni azt a tényt, hogy Isten Atya, aki szereti a gyermekeit. Nem csak az egyiket vagy a másikat szereti, hanem mindegyiküket szereti. A tékozlónak is éppúgy Atyjuk, mint a munkájukat szorgalmasan elvégző gyermekeinek.

Ő a *mi* Atyánk. Így hát kétféleképpen is felszabadulunk egyedüllétünk terhe alól. Amikor Jézus tanácsa szerint imádkozunk, akkor *minden* embertársunk közösségében szólunk. Nem vagyok egyedül, emberileg szólva, mert ha testileg egyedül, talán egy börtön mélyén, vagy katasztrófa közepette vagyok is, mégis embertársaim közössége tudatában szólok: „*Mi* Atyánk.” Másodsor, az egyedüllét aztán még inkább eltűnik akkor, amikor Atyánkhöz szólhatok. Benne vagyok Isten családjában!

Ez nem azt jelenti, hogy csupa szerető testvérek közösségében vagyok. Ebben a „*mi*”-ben benne van a velem vagy testvéreimmel gonoszat tevő embertárs is. Az alapvető meghatározó azonban az örökkévaló Teremtő, mindnyájunk Atyja.

Ám mélységes tisztelettel, de egyúttal teljes bizalommal imádkozhatunk Hozzá: „*Mi* Atyánk.” Bár ez az emberi szavunk, „*Atya*”, nem merítheti ki Isten lényét, mégis ráutal arra, hogy az élet teremtőjéhez, védelmezőjéhez, erejéhez, gondoskodójához, gondviselőjéhez, urához, fejéhez szólkunk.

Milyen nagyszerű, felszabadító és biztató azt hinni és mondani Jézus szavaival erről az Istenről, az „*Atyáról*”, hogy „*ki* vagy”. Ezzel az imádsággal újból és újból megvalljuk a hitünket, hogy Isten, a *Mi* Atyánk van, létezik. Nem képzelgés, nem hiábavaló álmom, hanem megvallott valóság az, hogy akit a véges emberi érzékelés nem tud befogni, akit fizikai vagy kémiai tudományos úton nem lehet elemezni és bizonyítani, akit sem mikroszkóppal, sem teleszkóppal látni nem lehet, igenis valósággal létezik, és hogy jósa, teremtő és gondviselő Atya. Ezzel a hitvallással az ember kiszabadul az agnoszticizmus és az ateizmus, a bizonytalanság és az istentelenség sötétségének börtönéből és élete tudatosan beletagolódik abba a valóságba, amit Jézus imádsága ezzel a szóval fejez ki, „*mennyekben*”. „*Mi* Atyánk, *ki* vagy a *mennyekben*.”

Amikor ezeket a szavakat gondolatban vagy hangosan kimondom, már nem vagyok bezárva a föld vagy a naprendszerünk szűk határai közé, még csak a Tejútrendszerünk vagy az egész látható világegyetem óriási keretei közé sem, hanem magamat benne érzem abban a minőségileg más világban, amit Jézus mennynek nevezett és ami *van*. Szabad vagyok mindattól, ami múlandó és benne vagyok Isten örökkévaló világában. Mert mi a „*menny*”? Istennel való cselekvő összhang. Jézus azt tanította, hogy „*Isten lélek, és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.*” Isten mindig összhangban van saját magával, tehát a mennyben van. A menny, lényegileg és elsősorban, nem helyet, hanem minőséget határoz meg. Amikor az Atyával engedelmes összhangban, együttműködésben vagyunk, akárcsak egy pillanatra is, azalatt a mennyben vagyunk, bárhol, bármikor. Nem a hely, hanem az Atya akarata szerint való minőség adja meg a mennyet, akár ezen a földön, akár a végtelen mindenségben bárhol.

2. Ezért az első és legfontosabb kérdés Jézus szerint az, hogy „*mint* a mennyben, úgy a földön is”... „*szenteltesék* meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod”. Isten, az Ő országa, neve, akarata legyen mindenekelőtt, mindenütt! Ez a nyitja a helyes, az igaz életnek mindenki, és mindenek számára.

Jézus a tanítványainak ugyanazt a mély belátást adta, amit maga is gyakorolt, amikor a Gecsemáné kertjében afelett tusakodott, hogy elmeneküljön-e ellenségei elől vagy engedje magát elfogatni és megfeszíttetni. Véres verejtek csepegett homlokáról, amint küszködésében ismételten erre a döntésre jutott: „*Atyám, ha lehetséges múljék el tőlem e pohár. Mindazáltal nem az én, hanem a te akaratod legyen meg.*” Isten az első!

Mózes ugyanerre a következtetésre jutott a Sínai-hegyen negyvennapos böjtje alatt, amikor megfogalmazta a Tízparancsolatban az élet alapvető törvényeit. A tíz közül a négy elsőt az emberi élet legfontosabb dolgának, Isten dicsőségének szentelte. „*Én az Úr vagyok a te Istened, ne legyenek rajtam kívül idegen isteneid... Ne csinálj magadnak faragott képet... Az Úrnak a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd (szenteld meg!)*

...Megemlékezzél a szombat (a pihenés) napjáról és megszenteljed azt”, Isten imádása napjaként.

A történelemből bárkit veszünk, akit helyes életű embernek lehet mondani, azt látjuk, hogy élete azért volt jó, mert Istent fogadta el elsőnek és „szerette az Urat teljes szívéből, lelkéből, elméjéből és erejéből, ami az első parancsolat”.

Isten először! Ezt hangsúlyozta Jézus a pusztai negyvennapos böjtjekor, amikor benne a kísértő gondolatok felmerültek és azokat így űzte el: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik... Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet... Az Urat, a te Istenedet imádd és csak neki szolgálj.” Isten mindenekelőtt! Imájában is ezt tanította.

„Mi” az emberi összesség képviselőjében, igenis, az Úri Ima három első kérésével büntől mentes, teljesen egészséges, boldog egyéni és társadalmi életért könyörgünk, Isten a mi Atyánk dicsőségére. Azért könyörgünk, hogy *mindenki* az Ő nevét szentelje meg, az Ő országa polgáraként éljen és az Ő akaratát cselekedje: az Isten, az Atya legyen minden mindenkiben!

Ez a három kérés nem valami elvont ábrándozás, hanem teljesen gyakorlatias kérés, aminek az emberi vetülete a tökéletes, a teljes földi élet, ami kizárja a gyilkolást, a család szétrombolását, a paráznaságot, lopást, hazudozást, elharácsolást, betegséget, elnyomást, háborút, és azt parancsolja, hogy ezeket helyettesítsük be alkotással, teremtő munkával, egészséggel, örömmel, tiszta szeretettel, békével, egymás segítségével, együttműködéssel, szépséggel. Ez mind benne van a három első kérésben. És ezt minden nap kell kérni az Atyától, mert hiányzik a földi élet legnagyobb részéből. De mihelyt minden ember teljes odaadással, önmaga átadásával imádkozza Jézus első három kérését, gyökerestől megváltozik a világunk.

Akkor minden azt bizonyítja, hogy ez valóban a mi Atyánk világa, hogy valóban Isten családja él ezen a földön.

3. Minden valamirevaló apa fő gondja az, hogy családja tagjait ellássa a szükségekkel. Isten ezt megtette és megteszi. Gondoljunk a föld óriási gazdagságára. A gazdagság többet tud termelni, mint amire a négy milliárd embernek s háziállatainak szüksége van. Az energiaforrások, az eddig még fel nem fedezettetek vagy nem használtakat is beleértve, olyan bőségesek, hogy az egész emberiséget el tudják látni ma és a jövőben.

Az egyetlen alapvető követelmény csak az, hogy mi emberek mindennap a Jézus lelkületében így imádkozzunk a mennyei Atyánkhoz: „A mi mindennapi kenyerünket add meg *nekünk* ma.” A „kenyér” szó jelenti az élelmet, ruházatot, lakást, civilizációt és kultúrát egyaránt, az összes emberi szükségletet.

Ezzel a kéréssel Jézus kifejezte az egész földi bolygóra kiterjedő gondoskodást, azt a belátását, hogy az egész emberiség Isten családja, és ezért az embereknek nem gonosz önzéssel, hanem egymásért való gondoskodással kell gondolkozniuk és cselekedniük. Jézus követőinek, mint az Atya gyermekeinek, minden ember jólétével törődniük kell, szerte a világon, mindenki élelmével, ruházásával, lakásával, iskolázásával, munkalehetőségével, megélhetésével és egészségével. A föld sok részén uralkodó szomorú és zavaros helyzet ne bátortalanítsa el és bénítsa meg az imádkozót, hanem keresse a megoldásokat és dolgozzék, sőt harcoljon azokért, hogy az emberi jog és szabadság mindenütt, mindenki számára meglegyen. Az Atya igazi és engedelmes gyermekei soha sem lehetnek tétlenek, restek vagy élősködők, hanem teremtő, termelő, hozzájáruló emberek mindenki javára. Saját és minden ember jóléte, valójában a föld minden teremtménye jóléte, nem csak napi gondja és imádsága, hanem napi szorgos törekvése és munkája. Az Atya

gyermeke Jézussal együtt mindennap mondja és tetteivel bizonyítja: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.”

4. Az Atya és gyermekei összhangzatos (mennyei) munkálkodása folytatódik az Úri Ima további kéréseiben, amiket kis szavak fűznek egymáshoz: „*És* bocsásd meg a mi vétkeinket, *miképpen* mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. *És* ne vigy minket a kísértésbe, *de* szabadíts meg minket a gonosztól. *Mert* tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké.”

A mindennapi testi és szellemi szükséglet kielégítéséhez kapcsolódnia kell a békeségnek. A mindennapi „kenyér” elégtelen a béke nélkül. A megbékélésnek pedig kétirányúnak kell lennie. Meg kell békülni Istennel és békességre kell jutni az embertársakkal. Ezért tanította Jézus ötödik kérésként ezt: „*És* bocsásd meg a mi vétkeinket, *miképpen* mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”

Ez a kérés két fontos tényről szól. Az egyik a kölcsönösség ténye, az, hogy amikor az imádkozó ember elfogadja Isten bocsánatát és megbékél Istennel, akkor megbocsát embertársainak is és megbékél velük.

A másik tény az, hogy a bűnbocsánat mindig valamilyen gyógyulással jár. Amikor Jézus azt mondta valakinek „Megbocsáttattak a te bűneid”, az az ember meggyógyult a vakságából, elmebajából, gutaütéséből, epilepsziájából, bénulásából, vérfolyásából vagy bármilyen egyéb betegségből, testiből és lelkiből egyaránt.

Ugyanígy, amikor valakinek mi megbocsátunk, aki megbántott vagy nekünk kárt okozott, meggyógyul köztünk a viszony. Megbékélünk egymással. Erőinket már nem az egymás elleni feszültség emészti fel, hanem egyesített erővel valami jó, építő, nagyszerű dolgot hajtunk végre. Ugyanígy a megbocsátás feloldja vagy felemészti azt az idegfeszültséget, ami a test és lélek kölcsönhatása következtében idegbetegséget, gyomorbaajt, szívbajt, rákot, érzékszervi betegséget vagy egyéb betegséget hoz létre. És a beteg meggyógyul. A kábítószeres használata bűnének megvallását olyan gyógyulás követi, ami az ember életét évekkel hosszabbítja meg. Hasonlóképpen, a nemzetek között a megbocsátás létrehozza a megbékélés gyógyulását és építő együttműködését.

Amikor tehát naponta így imádkozunk, „bocsásd meg a mi vétkeinket”, akkor minden irányú gyógyulást és békességet kérünk mennyei Atyánktól. Azt kérjük, amit az Atya boldogan és bőkezűen mindig kész adni azoknak, akik azt elfogadják: gyógyulást és megbékélést.

A bocsánatot, gyógyulást és megbékélést nem csak nekem, aki imádkozom, hanem mindenkinek kész adni. Ez, természetesen azt jelenti, hogy mi is meg kell bocsássunk egymásnak. Másképpen nem tudjuk elfogadni Isten-Atyánk bocsánatát. Mielőtt a pohárba tiszta vizet önthetnél, ki kell belőle tisztítanod a piszkos vizet. Hasonlóképpen, a szívedből is ki kell vesd a meg nem bocsátás bűnét, mielőtt befogadhatnád Atyád bocsánatát. A kettő egyidejűleg nem lehet a szívedben. Ez ugyanúgy magától értetődő, mint az a tény, hogy ahol megbocsátás van, ott gyógyulás van. Ez a kettő is együtt jár. Mikor ellenségei bíralták Jézust, mivel azt mondta a gutaütöttnek: „Ember, megbocsáttattak neked a te bűneid” (Lk 5,17–26), bírálóhoz fordulva kérdezte: „Melyik könnyebb, azt mondani, Megbocsáttattak neked a te bűneid, vagy azt mondani, Kelj fel és járj?!” Bocsánatával meggyógyította a gutaütöttet, mert a bűnbocsánat és a gyógyítás-gyógyulás azonos.

Csak ne kételkedjünk abban, amit Atyánktól Jézus tanácsára kérünk. Az imádkozó emberen, vagy azon, akiért imádkozunk, Isten megbocsátó, gyógyító, békességet adó ereje árad el. Agyunkba, szívünkbe befogadott igéje, a teremtő, a pozitív gondolat gyógyít.

5. Az Úri Ima két utolsó kérését Jézus egy összetett mondatba foglalta, mert a kettő lényegileg azonos: „Ne vigy minket a kísértésbe; de szabadíts meg minket a gonosztól.” A mondat első részében azt kérjük, hogy mi, az imádkozók, ne kövessünk el gonoszt. A második részében azt kérjük, hogy minket óvjon, védjen meg minden kívülről jövő gonosztól, bajtól s veszedelemtől.

Jézus ismételten figyelmeztette tanítványait: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek, mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.” (Mt 26,41)

Mi a kísértés? Minden olyan gondolat, személy, helyzet vagy alkalom, ami Isten akaratától el akar téríteni. Ezernyi ilyen van minden nap. Helytelen gondolataink, rossz vágyaink, embertársaink istenellenes ösztönzései vagy e világ hamis gyönyörei igyekeznek letéríteni az Atya útjáról, a „keskeny útról”.

Magunkra hagyatva sem felismerni, sem legyőzni nem tudjuk a kísértéseket. Azt csak Istennel való állandó kapcsolatban tudjuk megtenni. Csak lelke vezetésével tudunk embertársainknak igazi hasznára és önmagunknak is igazi javára és örömére lenni. Rombolás helyett építünk; bántás, kártevés helyett segítünk, gyógyítunk; bomlasztó szó helyett életető gondolatot mondunk ki; üzleti ügyekben csalás, félrevezetés vagy zsarolás helyett igazak, becsületesek és áldást osztók vagyunk, politikában és egyébben is Isten igazságát helyezük mindenek elébe; rontás helyett még áldozat árán is építünk. Ilyesmit jelent az, hogy „ne vigy minket a kísértésbe.”

Jézusnak nem volt könnyű dolga, amikor a negyvennapos pusztai imádkozása idején az ellen a kísértés ellen döntött, hogy csodatevő próbáljon lenni a köveknek kenyérré változtatását kísérelve meg, vagy Isten gondviselését tegye próbára a templom tetejéről való leugrással; vagy pénzt, vagyont és katonai hatalmat szerezve legyen a földi világ királyává és „bölcse” elkerülje a kereszten való halált. Minden kísértés ellen azt tette, amit az Atya akaratának ismert fel. Senkinek sem ártott; mindenkit segített és megváltott, a kísértések ellenére.

Az ő példájára, senkinek se tegyünk kárt, se Istennek, se embernek, magunkat is beleértve, és akkor nem vitetünk a kísértésbe. Mindig emlékezzünk arra, amit Jézus testvére, Jakab apostol így írt le a levelében (1,13–16): „Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem; mert az Isten gonosszággal nem kísérhető, ő maga pedig senkit sem kísért. Hanem mindenki kísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon (vagy más ember) kívánsága. Azután a kívánság megfogván, bűnt szül; a bűn pedig teljességre jutván halált nemz. Ne tévelyegjétek, szeretett atyámfiai!”

Ugyanakkor, amikor Atyánk segítségét kérjük, hogy mi soha senkinek és semminek rosszat ne tegyünk, azért is imádkozunk, hogy szabadítson meg minket a gonosztól, az embertársaink, más élőlények vagy a természet részéről ellenünk, testi és lelki életünk ellen irányuló minden rombolástól. Akár alszunk, akár ébren vagyunk, dolgozunk, eszünk, autóban ülünk, repülünk, szórakozunk vagy bármit teszünk, saját és embertársaink tudatlansága vagy rosszindulata, vagy a természet figyelembe nem vet tevékenysége bármikor gonosz lehet velünk szemben. Elállna a lélegzetünk, ha tudatában lennénk annak, hogy mennyi veszély vesz körül percről percre. Csak Atyánk kegyelmes gondviselése tud megszabadítani a gonosztól, ezért kérjük naponta a segedelmét. Az alapvető segítség Tőle jön.

6. Azzal a határozott hittel fejeződik be Jézus 30–35 másodpercnyi imádsága, hogy „mert Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké”. Istené, a mi Atyánké az „ország”, vagyis minden, ami létezik; a „hatalom”, vagyis minden erő; és a „dicsőség”, vagyis minden jó eredmény, a dolgoknak az ő akarata szerint való végső kibontakozása.

Borzalmas lenne, ha az „ország, hatalom és dicsőség” valami rosszindulatú, sértődő, bosszúálló „istené”, haragos Jehováé lenne. Akkor valóban valami szörnyű „Arma-

geddon” volna az utolsó ítélet és ezermilliók pusztulnának el az állítólagos „isten” dühe következtében. Nem volna kegyelem. Az irgalmatlan „isten” haragjának pohara ömlene ki a végpusztulásban elvesző tömegekre. Az ilyen „isten” bebizonyítaná azt, hogy Jézus alapvetően tévedett, amikor követőit imádkozni tanítva Istent „Mi Atyánknak” mondta és akkor is, amikor a kereszten így imádkozott a megfeszítőiért: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” Ebben az esetben a gondolkodó ember számára nem lenne más következetes magatartás, mint a legsötétebb borúlátás vagy az öngyilkosság.

De Jézus reményteljes, bizakodó és hívő derűlátásra biztatta követőit. A betegek látán nem esett kétségbe, hanem az „Atyához” imádkozva meggyógyította őket. A különböző bűnök bilincseiben vergődők láttán – mint például a gadarénusföldi őrült, a Simon farizeus házában lábát csókolgató parázna nő, vagy az embertársait adóval megrabló Zákeus és mások esetében –, azokat bűnbocsánattal felszabadította, és új, szép, az Atyának engedelmeskedő és embertársainknak hasznos étellel ajándékozta meg. Megmutatta, hogy azoknak az életében is az „ország”, vagyis minden létező, az Atya erejének, „hatalmának” engedelmeskedik, és így a jó eredmény, a „dicsőség” Istené.

Ez az Isten, akié az ország, a hatalom és a dicsőség, a mi Atyánk. Bizalommal nézhetünk a mai nap elé ugyanúgy, mint a holnap és a végső kibontakozás elé.

Kegyelemből, Isten a mi Atyánk. Ámen.

Győzelem

*Hiszem, hogy minden embernek van szíve,
és ha ráatalálunk, tudunk változtatni.*

Uli Derickson

A történetet Kenneth anyja mesélte el másnap.

Kenneth a gimnázium első osztályába járt, és nagyon izgatott volt, hogy részt vehet az iskolai olimpián. Szülei várakozással telten figyelték a versenyt a lelátóról, miközben ő megnyerte az első futamot. Nagyon büszke volt a győzelemért járó szalagjára és a közönség neki szóló tapsára.

A második futamban is indult. A cél előtt nem sokkal, amikor újra nyerhetett volna, megállt és kifutott a pályáról. A szülei gyengéden megkérdezték:

– Miért csináltad ezt Kenneth? Ha végigfutod a versenyt, nyerhettél volna.

Kenneth ártatlanul felelt:

– De mama, nekem már van egy szalagom, Billynek meg még nincsen.

Clifford és Jerie Furness

A Genezáret partján

Reménység Isten tanúságtételéről

Miképpen marad az ember tanú. A Szentírásban hallunk olyan emberekről, akik tanúk és tanúk maradnak. Nem csak arról hallunk, hogy akkor és ott úgy történik tanúságtétel, ahogyan az égből villám csap le, jóllehet az igazi tanúságtétel ilyen villámlás lesz a sötétségben. Hallunk tanúk létéről, olyan emberekről, akik az életükben ezt a feladatot kapják, akik magukat a tanú állapotában találják. És nem szabad elmellőznünk ezt a kérdést: hogyan lehetséges az, hogy az ilyen ember *tanú maradjon*, hogy tőle joggal ismét igazi tanúságtételt várhatunk? Nem kerüljük el, hogy erről az oldalról is szóljunk: csak az Isten irtalmasságának a csodája lehet az, hogy ez így van. Isten egy emberhez sincs hozzákötve, a prófétáihoz és az apostolaihoz se, hanem azok vannak Őhöz kötve. Nem ezeknek az embereknek a személyi, nem is a vallásos és erkölcsi sajátosságai azok, amelyek őket prófétákká és apostolokká tették. Semmi garanciát sem képezhetnek ahhoz, hogy egész életükön át tanúk maradnak. Hanem – és most térek rá a *reménység* fogalmára –, ha ezek az emberek nem csak akkor és ott voltak tanúk, hanem azok maradtak és ismét azok lettek, akkor csak azért és annyiban, mivel arra a reménységre irányultak és ahhoz igazodtak ebben a várakozásban: ugyanaz az Isten, aki magáról tanúságot tett és akinek én szolgálhatok, újra tanúságot fog tenni magáról. Ha én hűtlen vagyok, és az vagyok – éppen egy igazi tanú tudja és mondja ezt –, úgy Isten mégis hű és az is marad és nem vonja vissza ígéretét, hanem ismételten igazzá teszi azt. Jézus Krisztus tanúja abban marad tanú és úgy marad tanú, hogy ismételten visszatér ehhez a kérdéshez: Veni Creator Spiritus!

Creator! Keresztyén élethelyzetemben nem úgy vagyok, mint az az ember, aki egy forrás mellett ül és látja a vizet folyni és tudja, hogy az tovább is folyni fog. Nem, ha az tovább folyik, ha a keresztyén életem tovább megy, akkor az az Isten teremtő munkája. Az úrvacsora mindenestől ezt az egyet akarja nekünk mondani: Krisztus teljesen közbelépett értünk, Ő etet és itat a testével és vérével az örök életre. Ő! Az úrvacsora reménység és a jövő sákramentuma. Reménységben lenni azt jelenti: Jézus Krisztust tudni magunk előtt, mint azt, aki jóváteszi, amit mi rosszul cselekszünk. Az ember, aki ezen az úton van, az ember, aki az úrvacsorához megy, e jövő felé tart: Krisztus értünk!, az maradt tanú.

Barth, Karl

Alkalmi prédikációk

Keresztelési igehirdetés

Fülöp Ernő

Magyarkirályfalva

Jézus testamentuma

Alapige: Máté 28,18–20

Életetek ünnepi eseményében a Máté evangéliumának a befejező verseit, a keresztség szereztetési igéjét hallottátok. Ez az Úr Jézus Krisztus testamentuma, amikor a neki adott teljes hatalomnál fogva, mint a menny és a föld Ura mozgósítja, küldi az apostolait minden nemzethez, hogy üdvöt hirdessenek számukra. Menjenek, cselekedjenek, kereszteljenek és tanítsanak az Ő nevében, mondják el az egész világnak, hogy Ő a bűnösökért meghalt és feltámadott. Aki az Ő egyházához akar tartozni, annak ki kell szolgálatni a keresztség sákramentumát.

Ennek a nyilvános rendelkezésnek engedelmességek, amikor a Krisztusban való hitek szerint elhoztátok a ki Izabellát – akinek héber eredetű neve azt jelenti, hogy „Isteni eskü” – a Jézus lábaihoz, hogy a szent szertartás által kaput nyissunk az ő kicsiny életében is az üdvösségre, s egyben beplántáljuk őt a keresztyén anyaszentegyházba. Egyházunk „harmadik nemzedékéhez” fog tartozni. Ők „a jövőnek megannyi lámpása a megöldült időben” – írja Sütő András, neves írónk. Mennyire igaz az egyre inkább apadó gyülekezeteink életét illetően, amelyekben alig van, vagy nincs is reprodukciós küszöb, hogy csak a gyermekszületések útján jöhetünk kifelé a reménytelenség völgyéből.

Tiszta vízzel öntjük le a ki leánytestvérünk fejét, annak a kiábrázolására, hogy amiképpen lemossa külsőleg a test szennyyét a víz, azonképpen Jézus Krisztus vére megtisztít minket a bűneinktől. Megkereszteljük Izabellát az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Mint minden keresztelés alkalmával, most is ünnepélyesen említjük az áldott Szentháromság nevét és lényeges, rövid tanítást fűzünk hozzá. Az Atya világtervében benne van a ti kicsi gyermeketek élete, tehát Izabella az Ő leánya is. Isten a gondviselője. A Fiú érette is meghalt és feltámadott, üdvösséget csak Tőle várhat. A Szentlélek vezérli, oltalmazza és szívbeli bizodalmat áraszt reá mind földi, mind mennyei üdvösséges életére nézve.

A keresztség, mint Isten velünk kötött szövetsége kötelez, hogy: „megtartsuk mindazt, amit Jézus parancsolt nekünk”. Emlékeztet a keresztyén nevelésben a reánk háruló felelősségre, a szülők és keresztszülők fogadalomtételére, sőt az új liturgia szerint az egész gyülekezet hitbeli felelősségére, hogy úgy nevelitek és neveltetitek a megkeresztelt gyermeket, hogy amikor eljön az idő, önként tegyen bizonyosságot hitéről Isten és a gyülekezet színe előtt. Ennek a keresztyén nevelésnek ma három tényezője van: a család, az egyház és később az iskola. Jó, ha a Krisztus ismeretében és szeretetében történő tanítás mindhárom helyen összhangban van az egyházunk tanításával. Tapasztalatból mondom, hogy a legdrágább iskola a ti családok lesz, ahol megtanítjátok az első imádságokra és példát adtok a keresztyén életre. Azért hangsúlyozom a szülői modellt, mert a kisgyermek figyelni, lesni, lefényképezi és utánozza szülei életét. Azt tanulja meg legelőbb, amit környezetétől lát. Vigyázzatok tehát, hogy milyen életet éltek eléje!

Jézus szent ígérete szerint nem csak a keresztelés napján, hanem minden napon ve-
lünk van az idők végezetéig. Láthatatlanul elkísér az életúton. Erőforrása marad a ti
gyermeketeknek akkor is, amikor az élet természetes rendje szerint a szülők és keresz-
szülők elmaradnak az ő életéből. Ennél többet nem is kérhetünk. Kérjük Istent, hogy
segítse kisedet testvérünket, hogy majd ő maga mondhassa el a konfirmáció idején: Hi-
szem és vallom, ígérem és fogadom, hogy Jézus Krisztusnak igaz követője és református
egyházamnak hűséges tagja leszek. Ámen.

Esketési igehirdetés

B. Nagy Sándor

Lele

Akik Isten szeretik...

Alapige: Róma 8,28

Kedves ifjú pár, kedves Gyülekezet!

A házassági eskütétel mindnyájunk életében egy olyan mérföldkő, amely mellett eb-
ben a rohanó világban mindenki megáll és igen meggondolja, hogy miként folytassa
tovább életét, és főleg, hogy milyen irányba. Ha eddig el is mentünk a templom mellett,
és ifjúságunknál fogva nem sok időt szakítottunk Istenre, ilyenkor mégis megállunk, és
meghajtott fővel Isten háza felé vezet az utunk. Tudjátok miért? Azért, mert rádöbbe-
nünk, hogy egymást szerető szíveinknek szüksége van Isten áldására.

Istenfő szülők gyermekeiként nagyon jól tudjátok, mit jelent Istent szeretni. Bár
más-más gyülekezetből származtok, mégis az volt Isten akarata, hogy megismerjétek
egymást, és így közösen keressétek az Ő akarátát és az Ő útját.

Mi, tittevek és házasságban élők nagyon jól tudjuk, hogy mennyire szükség van Isten
gondviselő kegyelmére az élet hosszú, viszontagságos útjain. Mindnyájan azt hittük,
amit most ti is képzeltek, hogy az életnek csak szép és könnyű oldala van. Ha mást értek
is megpróbáltatások, minket nem fognak ilyenek érni. Látjátok szüleitek szemén az
örömkönnöket, ahogy nektek, ifjúságotokban, boldogságotokban örvendeznek.

De ott van a szemükben, gondolataikban a féltés és a könnyörgés Istenhez, hogy áld-
jon meg Ő titeket, mert tudják, az élet tengere gyakran válik viharossá, és sokszor esünk
kétségbe, mint a tanítványok, akik a viharzó tengeren Jézust aludni látták. Tudom, hogy
a ti családjaitok élete sem volt könnyű, megpróbáltatások, veszteségek, testvéri kopor-
sók mindkét oldalon, de láttátok szüleitek mégsem roppantak össze, hanem most a ti
közös elindulásotokat látva, most is bíznak és hisznek. Sőt, talán most még nagyobb
erővel, mint eddig! Mert azoknak, akik Istent szeretik a fájdalmak is és az örömök is
mind javukra vannak. Ezért van szükség a hármaskötélre, hogy életetek összefonódó
kötelékébe ott legyen a legerősebb szál is, a Krisztus megtartása és vigyázása. Eddig
szüleitek vigyázták életeteket, és minden jó tanáccsal elláttak benneteket, amelyre az
életben szükségetek lehetett. Ha tehetnék, mindenütt ott lennének továbbra is, hogy
bármilyen nehézségtől megóvjanak titeket. De ezt fizikailag nem tehetik. De tudják,
valaki más megteheti, aki elkísér, megőriz, megvéd, megáld, és ez nem más, mint Isten.
Ti Őbenne bíztok, mi Őreá, Krisztusra bízunk titeket.

Vigyázzatok egymásra, mert most már megszűnt a különálló élet, az önző szeretet. Ha mindig a másíknak akartok jót, kedvességet, szeretetet és abban versengtek, hogy minél többet adjatok a másíknak, akkor bizonyára boldog házasságotok lesz majd, de ha emellett Istent szeretitek a legjobban, Ő lesz, aki még öszülő korotokban is boldoggá teszi közös életetek!

Mert Ő hívott életre és Ő kísért eddig is benneteket, éppen ezért Ő legyen, aki ezután is megtart, megőriz és megáldja házassági életeteket! Ámen.

Temetési ígehírdetés

Visky János

Kolozsvár

Aki böjtöléssel és imádkozással szolgált

Alapige: Lukács 2,36–38

Egy hosszú élettel megáldott, nyolcvannégy esztendő t él t asszonytestvérünket kísé-
jük utolsó útjára. Ő Isten különös ajándékképpen hitben járt, ismerte teremtő Urát, és
mindvégig töretlen bizalmat tanúsított iránta. Tizenkilenc évi özvegyiségében is mindig
volt, aki megkeresse ő t, és mindig voltak olyanok, akiket ő keresett meg. Testének töré-
kenységében egyre nehezebben mozgott, mégis igyekezett eljutni oda, ahova Isten hívta
ő t mindegyre találkára, ahol újabb és újabb mennyei üzenetet akart szívére helyezni.

Éhes volt a lelke mindvégig a mennyei kenyérre. Akkor is, amikor a betegágyon már
csak a látogatókat tudta fogadni, örömmel vette Isten üzenetét. Tudta, hogy ez a vigasz-
talás szava számára. Tudta azt, hogy elfogyatkozó testi életében is van egy maradandó
köszikládja, úgy ahogy ezt a 73. zsoltár írója fogalmazta meg egykor.

Alapigénk egy olyan asszonyról szól, aki nagyon hosszú életet élt. Több mint száz
évet élt Jeruzsálemben ez az Anna nevű, prófétai lélekkel megajándékozott asszony.
Nagyon rövid házaselet után, nagyon hosszú, évtizedekig tartó özvegyiség volt az osz-
tályrésze. Mégsem élt társtalanságban. Anna tudta, hogy van egy olyan társa Istenben,
akinek a közösségében mindig feloldódik a magány.

Azt olvassuk Annáról, akinek a neve azt jelenti: kegyesség, hogy ő nem távozott el a
templomból, hanem böjtölésekkel és imádságokkal szolgált Istennek. Tartalmasan töltöt-
te be magányának hosszú évtizedeit is. Íme, ez a kiegyensúlyozott lélek magatartása. Ez
az Istennel együtt járó lélek bizalma. Tudta, hogy lehet egy olyan állandó szolgálatot
találni az özvegyiség, a magány idején is, idős korban is, amelyet senki el nem vehet tőle.
Akkor, amikor már eltehetetlenednek a lábak, akkor is össze lehet tenni a két kezet, ak-
kor is lehet imádkozni, úgy, ahogy Anna tette.

Igen, így akarja Isten jelenlétével megtölteni mindnyájunk özvegyiségét, magányát, az
idős kor társtalan pillanatait, vagy hosszú esztendeit. Korunknak egyik híres keresztyén
írója, Paul Claudel azt mondta: „nem azért jött Isten, hogy eltörölje a szenvedést, nem is
azért, hogy azt megmagyarázza nekünk, de eljött, hogy jelenlétével megtöltse azt”.

Igen, az Istennel járó lélek erre a csodálatos lelki felismerésre juthat. Nem azért jött
Jézus Krisztusban Isten egykor Annához Jeruzsálemben, meg nem azért jött hozzánk, a
mi magányunkba, társtalanunkba, özvegyiségünkbe, betegségünkbe és szenvedésünkbe,
hogy azt egyetlen varázsmozdulatával eltörölje, hanem azért jött, hogy jelenlétével
megtöltse azt.

De boldog az az ember, aki Jézus Krisztus közelében eljut erre a csodálatos felismerésre! Anna, ez az idős asszony Jeruzsálemben Jézus Krisztussal találkozott. A gyermek Jézus Krisztust meglátva, odaállt mellé, hálát adott érte és szolgált. Azzal szolgált. Minden üdvösségét váró embernek beszélt Jeruzsálemben Jézus Krisztusról, akit szemei megláthattak. Néhány perccel korábban egy idős férfi láthatta meg a megszületett Megváltót, ugyanott a jeruzsálemi templomban, s ő is boldog felismerésének adott hangot, amikor ezt mondta: Most már elbocsáthatod Uram a te szolgádat a földi életből is békeséggel, mert látták az én szemeim az én üdvösségemet. Látták Jézus Krisztusban az én Üdvözítőmet. Igen, megismerhettem életem alkonyán az én Megtartómat. Krisztust meglátni előbb, az élet Urát, és utána a halált, íme, ez a helyes, és kívánatos sorrend. Mert aki lelki szemeivel felismeri Jézus Krisztusban a Megtartóját, a halál fölött is győztes Feltámadottat, az nem fog félni szembenézni a halállal. Aki előbb látja a halál legyőzőjét, és csak utána kell szembesülnie az elmúlással, az nem ijed meg ettől. Annak a halál hazaérkezés lesz mennyei Urához. Úgy, ahogy egykor századunk egyik kiemelkedő pápája, XXIII. János, halálához közeledve mondta: „bőrdnjeim be vannak csomagolva, a végső utazásra készen állok”.

Így ment el kedves asszonytestvérünk is közülünk. Lelki értelemben készen állt erre a nagy útra. Aki ilyen kész lélekkel lépi át a halál küszöbét, az olyan ember számára a halál csupán a test porsátorának levetése lesz, hogy utána mintegy felöltözhessen a másik életformát, amit Jézus Krisztus éppen az ő halála és feltámadása árán ajándékol akar adni mindnyájunk számára.

Ilyen boldog vándor az, aki Jézus Krisztusban idejében, földi életének elmúlása előtt rátalál mennyei társára, és aki a Jézus Krisztus keresztyénél már elrendezte a bűnkérdést. Felismerte, hogy Jézus Krisztus kifizette minden büntartozását, és ezért az Atyával megbékélt lélekkel indulhat a végső útra, mint boldog vándor.

A zenetörténet nagy híressége, Bach azt mondta: „a kereszt az én vándorbotom”. Az az ember vall így, aki annyi szenvedést ért meg, akit annyira megpróbált az élet, de aki hívő lélekkel csüngött Megváltóján. Bizonyíték erre a sok-sok gyönyörű zeneműve, Istent dicsőítő és magasztaló szerzeményei. Azért bírta ki töretlen lélekkel a sok-sok próbát, szenvedést, mert felismerte Krisztus keresztyénében azt az egyedüli vándorbotot, amire mindig lehet támaszkodni.

Anna, akinek egész élete a kegyesség, az istenfélelem és a szolgálat jegyében telt el, élete utolsó napjait is azzal töltötte, hogy miután odaállhatott, és hálát adhatott a megismert Megváltóért, Jeruzsálemben szólt felőle mindazoknak, akik várták a váltságot. Anna felismerte ugyanis, hogy körülötte rengeteg ember várja lelke megváltását, ezért beszélt róla a jeruzsálemieknek.

Íme, ez a legszentebb szolgálat. Bárki számára nyitva áll e szolgálati lehetőség kapuja. Ha egyedül is vagy, ha el is árvultál, ha magányod sokszor fojtogat, ne feledd el, addig, amíg hirdetheted: Jézus elhozta a váltságot, addig van mit tenned, van értelme az életednek.

Aki erre használja fel élete idejét, az bölcsen él, és annak a halála bölcs halál lesz. Úgy, ahogyan egyik jelenkori költőnk fogalmazza meg élete egyik legnagyobb kérését verses imádságában:

„Adj, Uram, bölcs halált, mint aki rátalált léte értelmére.
S könnyedén felsóhajt feledve gondot, bajt:
indulhatunk. Végre.”

(Csuka Zoltán)

Jó lenne megtanulni ezt a kérést, hogy amikor jön a végső indulás pillanata, könnyedén felsóhajtva, hátunk mögött hagyva a földi lét minden gondját, nyomorúságát, fájaldalmát, csalódását, mondhassuk: Uram, veled kéz a kézben boldogan indulok oda, ahol te helyet készítettél nekem Jézus Krisztus golgotai áldozata árán. Ámen.

Rádióprédikáció

Szász Zoltán

Marosvásárhely

Jövevény és idegen?

Alapige: Efézus 2,19

A jövevény szónak a Bibliában szó szerinti és lelki jelentése van. Az Ószövetségben világos különbség van a különféle fajta idegenek között. Négy kifejezést találunk megjelölésére, melyeket a mi bibliafordításainkban nem mindig lehet észrevenni.

Az ószövetségi időkben ismertek idegeneket, akik pogány származásúak voltak. Idegen néphez tartoztak, melyekkel Izráel nem rokonszenvezett. Ezek gyakran ellenségesen viselkedtek. A másik szó az Ószövetségben, melyet Károli fordításunk hol idegennek, hol jövevénynek mond, olyan valakit jelent, aki ugyan Izráel népe között lakott, de nem volt egyenlő joga az izráelitákkal. Nem vonatkoztak rá a törvények, nem élvezett semmiféle oltalmat. Megtűrték maguk között, de többet nem tettek érte. Ők lelkileg veszélyeztethették Izráelt: saját isteneikkel bálványimádásra csábíthatták a választott népet úgy, hogy még Salamon király is elbukott e téren. Ezért volt szigorúan tilos idegennel házasságra lépni. Volt Izráel között egy harmadik fajta jövevény is. Vendégként tartozott a nép között, és különféle törvények védték. Nem volt ugyan egyenjogú a született izráelitákkal, de helyzete az előzőeknél előnyösebb volt. Vendégszeretetet élvezhetett, a szombat számára is nyugalomnap volt. Gondoljunk csak a negyedik parancsolatra, ahol szó van a kapukon belüli jövevényekről. A jövevényt nem volt szabad sanyargatni, hiszen előzőleg Izráel is jövevény és sanyargatott volt Egyiptomban. Izráelnek azt sem volt szabad elfelejtenie, hogy Kanaán földjén sem lesz más, csak jövevény. A bevonulás és honfoglalás után sem lesz a maga ura és gazdája. A nép Kanaánban is az Úr vendége lesz. A Mózes III. könyve 25,23-ban ez áll: „ti csak jövevények és zsellérek vagytok tinálam”. Az Ószövetség negyedikként a jövevényt zsellérnek nevezi. Nem volt annyi szabadsága, mint a jövevénynek általában, olyan volt, mint a béres vagy a napszámos.

Az Újszövetségnek három szava van a jövevényre. Az első szó valakinek az idegenszerűségét hangsúlyozza. Olyan emberre vonatkozik, aki más országból származik, és ezért nem nevezheti magát állampolgárnak, s akit idegen elemnek tekintenek. Jézus Krisztus az utolsó időkre vonatkozó beszédében olvassuk, hogy a hívő embernek feladata van Krisztus legkisebb atyafiával szemben is, aki jövevényként kerül útjába. Kötelességünk őt segíteni, támogatni és befogadni. Jézus hozzáfűzi ezt a lényeges megjegyzést: „amennyiben megeselekedtéték eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtéték meg” (Mt 25,40). A másik szó olyan jövevényre utal, aki valahol letelepedett, anélkül, hogy valamiféle polgárjoga lenne. Az ilyen szinte csak zsellér volt, másodrangú polgár. Végül nézzük az Újszövetségnek a harmadik szavát az idegenre vonatkozóan. Itt a jövevényiségnek egy másik oldalára esik a hangsúly. Olyan valakiről van szó, aki ideig-

lenesen egy nép fiai között tartózkodik, akikkel nem akar azonosulni. Azért is érzi magát valóban idegenben, mert szíve máshova húzza. Arra gondolok, amit a Zsid 11,13-ban az ősatyáknál olvasunk. Hitben haltak meg, anélkül, hogy megnyerték volna az ígéretet. Ezeket csak távolról látták és üdvözölték, és vallást tettek, hogy idegenek és jövevények, vándorok voltak a földön. Mert akik beszélnek, jelét adják annak, hogy hazát keresnek (14 v.). A pátriárkák az ígéret földjén laktak ugyan, de nem voltak otthon. Így kerül ez az ószövetségi jövevényesség jelképes értelemben az Újszövetségbe. Az első igevers, ahol ezt láthatjuk, az Ef 2,19. Pál itt az efézusi és környékbeli keresztyénekhez fordul, akik azelőtt pogányok voltak. Akkor ki voltak rekesztve Izráel közösségéből, és az ígéret szövetségétől távol álló idegenek voltak. Krisztus azonban nem csak az izráelitákért halt meg, hanem a pogányokért is. A golgotai kereszt lebontotta a zsidó és nem zsidó közötti válaszfalat. Ezért mondja Pál: „Ezért tehát nem vagytok idegenek, jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és házanépe Istennek.” Meg kell azonban jegyeznünk, hogy amikor megszűntünk Istennel szemben jövevénynek lenni, ugyanakkor más módon lettünk jövevények, ti. jövevényekké lettünk a földön, mert a mennyek országának honpolgáiraivá lettünk (Fil 3,20). A Krisztusban való hit által hazánk többé nem ezen a földön van. Itt csak átvonulók vagyunk, életünk így a „már nem” és „még nem” jelképe. A jövevényesség bibliai gondolat és valóban aszerint kell élnünk. Ezért éneklik a keresztyének:

„idegenekké váltunk itt,
Urunk, csak szavadra figyelünk.
Vigy az új Jeruzsálembe,
Más hazátlanaidal.” Ámen.

Templomszentelési igehirdetés

Kállay Csaba

Kolozsvár-Kolozsmonostor

Isten a mi hajlékunk

Alapige: Zsoltárok 90,1–2

Kedves Testvéreim, ünneplő Gyülekezet!

A mai napot, a mai istentiszteletet és igehirdetést csak egyféleképpen, mégpedig a dicséret és magasztalás, tisztesség és hálaadás hangján lehet kezdeni. Aldott az Isten, aki a hálaadás ünnepére bennünket egybegyűjtött. Zengjen a hála annak, aki lehetővé tette, hogy ez a ház elkészüljön: az Atya, Fiú és Szentlélek Istennek.

Ez a templom jel: Isten hatalmának, jelenlétének, gondoskodásának, kegyelmének és vezetésének jele. Egyúttal azt is jelzi, hogy az Úr Jézus Krisztusnak e felépült ház környékén hívó, szolgáló és reménykedő népe él.

A 90. zsoltár első része a mindenható Isten és múlandó ember kapcsolatáról beszél. Isten hatalmát, világmindenség feletti erejét a teremtésre visszautalva szemlélteti. Az örök és változhatatlan Isten szól, és szavának nyomán előáll a teremtett világ. A zsoltár felolvasott szakasza sajátos kifejezésekkel idézi fel a teremtés eseményeit. Az Ószövetség teremtéshitétől idegen, azzal szinte ellentétben álló képzeteket használ. A vajúdás, szülés és születés fogalmai különleges képet tárnak elénk a teremtésről. Szinte magunk előtt látjuk az Isten által teremtett, még kietlen földet. A Mindenható megszólal: legyen

szárazföld, álljanak elő a hegyek, sarjadjon fű, növekedjenek bokrok és fák. Szavára egyszer csak megindul valami különleges: megmozdulnak a vizek és összehúzódnak, nyomukban meglátszik a szárazföld. Megindul a föld és kigyúri magából a dombokat és hatalmas, sziklás hegyeket. Eső hull a földre, melynek nyomán valami titokzatos esemény sor kezdődik: fű sarjad, virág nyílik, rét pompázik, fák növekednek, borulnak virágba, majd gyümölcsöt érlelnek. A hegyek tehát születtek, a föld és földkerekség világra jött. Mindezt úgy mutatja be a zsoltár, mintha ebben az egész folyamatban Isten nem is vett volna részt. Ő Isten volt, mielőtt föld lett volna, és Isten lesz, amikor föld már nem lesz. Így tesz bizonyosságot a zsoltáros Isten világ fölötti méltóságáról és örökkévalóságáról. Felette áll mindeneknek, és mégis Ő irányít mindenedet.

Mindenható Istenünk hatalmát és méltóságát szabad nekünk, kedves testvéreim, ma, ezen a helyen az elmúlt évtized eseményeiben szemlélnünk. Igaz, messze elmaradnak ezek a teremtés hatalmas munkájától, számunkra mégis nagy jelentőséggel bírnak. Ebben a tömbházrengetegben eltervezett az Isten egy önálló református gyülekezetet és számára egy csodálatos hajlékot. Több mint egy évtizede szólott az Úr, és lassan beindult egy gépezet. Előbb csak néhány embert hozott tűzbe, de ez a tűz fokozatosan terjedt, míg szinte számbavehetetlen sokaság állt már az Isten rendelkezésére. Az egész folyamatot szinte ugyanazokkal a kifejezésekkel fogalmazhatjuk meg, ahogyan a 90. zsoltár a teremtésről beszél: vajúdás, szülés, születés. Az egykori romhalmazból fokozatosan kezdett kinőni először egy nagyobbacska ház, majd egy hatalmas templom. Nem a föld gyúrte fel magából. Emberi kezek szorgoskodtak itt. Hányszor fordult elő, hogy nem tudtuk, mi lesz a következő lépés, hányszor vártunk heteken, hónapokon át, mikor lehet újra nekigyürkőzni. Máskor legyűrhetetlennek látszó akadályok tornyosultak előttünk, és a cél elérése szinte lehetetlennek tűnt. De létezett egy terv, a forgatókönyv készen állott, mi viszont csak az arra a napra megírt oldalakat olvashattuk és ismertük. Visszatekintve, minden olyan egyszerűnek és logikusnak látszik. Nem is lehet másként, hiszen Isten munkálkodott. Alakította a tervet és kirendelte számára a szükséges telket. Megindult Magyarország, Németország, Svájc, Hollandia, Franciaország, az Egyesült Államok és Ausztrália irányába, hogy az anyagi alapokat megteremtse. Olyan embereket ragadott meg, akik soha nem kívántak részei lenni ennek a gépezetnek, de mit tehettek annak akarata ellen, aki megszólította őket. Sokan vannak az ismeretlenség homályában, akik ezt a templomot soha nem fogják látni, pedig nagyon is van közük hozzá.

Mi pedig atyámfiai, akik itt voltunk és vagyunk, mélységes hálával tartozunk menynevei Atyánknak, hogy bennünket ennyire közelről ragadott meg és használ fel a vajúdás és szülés munkájában. Nemegetszer volt talán nehéz minden mást félretenni és időt szakítani arra, hogy felkerüljön a tetőre a cserép, elkészüljön ajtó és ablak, lekerüljön a teherautóról a burkolókö és padlócsempe, megújulva álljanak itt a padok, világítsanak a lámpák és ragyogó tisztaság várja az ünneplő gyülekezetet. Ki tudná összeszámlálni és számon tartani azt a sok szorgos kezét, melyek munkája nyomán elkészült e templom? *De megérte, mert így születhetett meg e gyülekezet új otthona.*

Szándékosan emeltem ki ezt az utolsó mondatot. Szép ezt így megfogalmazni, de nem egészen helyénvaló. A zsoltár azért tekint vissza Isten teremtő hatalmára, mi is azért vizsgáljuk több mint tíz esztendő eseményeiben menynevei Atyánk erejét és gondoskodását, hogy pontosan fogalmazhassuk meg, kicsoda Ő számunkra. A világ teremtője és megtartója: a mi *hajlékunk*. A héber kifejezés eredetileg állatok rejtékét, tanyáját jelentette. A szó értelme később kibővült és lakást, tartózkodási helyet, hajlékot jelölt. Ha minden jelentésárnyalatot egyetlen szóban kívánnék megfogalmazni, azt mondanám: *otthon*. Az otthon az a hely, ahol biztonságban vagyok, védelmet élvezek, rejtve vagyok

külső veszélyek elől. Ott érzem magam jól, kapok szeretetet, vigasztalást és bátorítást. A hívó embernek, a gyülekezetnek igazi hajléka, otthona csak Isten lehet. Nála, vele közösségekben találunk otthonra és kapunk menedéket. Az igazi otthon az a lelki ház, melyben a tagok mint lelki kövek az egyetlen lehetséges fundamentumra, Jézus Krisztusra épülnek, ahol a szőlővesszők az egyetlen igazi szőlőtőkébe, Krisztusba oltva kapják az életet táplálékot. Mennyire mély tartalma van a zsoltárban megszólaló hitvallásnak: „Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre.” A múltba tekintünk, de nem csupán az elmúlt tíz esztendőre. Az Istenben hívők sok-sok nemzedékét magunk előtt látva megerősödik hitünk és jövőbe vetett reménységünk.

Az igehirdetést azzal kezdtem, hogy ez a templom: jel. Valóban az. Jele annak, hogy a világnak egy kicsiny pontján él egy közösség, mely otthonra talált. Nem egy impozáns, kőből épült házban, hanem a mindenható Istenben. Jelzi azt, hogy Erdélyben és Magyarországon, Hollandiában és Amerikában többmillió embernek egyetlen otthona van: a teremtő és gondviselő Isten. Hadd jelezze ez a templom még évszázadokon keresztül, hogy az Istenben otthonra talált embernek boldog jövője van. Aki mellette elmegy és ránéz, vagy aki ide belép, érezze azt a biztonságot, elrejtettséget, oltalmat és védettséget, melyet mind ma, mind a jövőben a mindenható Isten nyújt számára. Aki e templom építésének történetét ismeri, azt, ahogyan annyi küzdelem és áldozat árán, minden emberi gáncsoskodás dacára megszületett, az másként fog élni, gondolkodni és munkálkodni. Másként tesz mindent, mert megtapasztalta Isten hatalmát és tudja, hogy a jövőben is a mindenható Isten a hajléka. Ezért imádkozzunk együtt testvéreim: te voltál és te vagy és te légy nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Ámen.

(Elhangzott 2000 novemberében a kolozsvár-kolozsmonostori új templom felszentelésekor.)

Úrvacsorai igehirdetés

Juhász Tamás

Kolozsvár

Úrvacsorai agenda

Keresztyén testvéreim!

Azokban az igékben, amelyekkel Krisztus Urunk az úrvacsorát reánk hagyta, van egy hangsúlyos szócska, egy mutató névmás: EZ az én testem, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hova mutatott Jézus, amikor ezeket a szavakat mondta? Senki nem tud erre pontos választ adni, csak az, aki ott volt és látta Jézus kinyújtott mutatóujját. Az utolsó vacsoráról nem készült videofelvétel, ezért csak találgatni lehet.

1. Van, aki azt mondja, Jézus a kenyérré mutatott, de ez nem valószínű: hogy mutatott arra, ami a két kezében volt? Azért sem valószínű, hogy a kenyérré mutatott, mert ez a mutató névmás a görög nyelvben semlegesnemű, a kenyér pedig hímnemű. Végül a másik mondat is ellene mond ennek: EZT cselekedjétek az én emlékezetemre. Egy dolgot – a kenyeret – nem lehet „cselekedni”. Csak egy cselekedetet lehet cselekedni.

2. Mások szerint Jézus önmagára mutatva mondta; EZ az én testem, ezt cselekedjétek. Ha az ember azonos a saját cselekedeteivel, akkor ez a féltevézés már elfogadhatóbb. Jézus, önmagára mutatva, saját megváltó életére és küszöbön álló önfeláldozására mutatott: EZ vagyok én, ezt cselekedjétek. De vajon mi tehetjük-e azt, amit Jézus tett? Az Ő

élete megváltó élet, halála megváltó halál, s mint ilyen egyedülálló, megismételhetetlen. Ha mi, az Ő követői életünkben és életünkkel hozunk is áldozatot, azzal csak halványan utalunk az Ő áldozatára, de semmiképpen nem mérhetjük az övéhez.

Az áldozat gondolatához kötve hadd tegyek említést erről az új templomról. Emberi mértékkel mérve ez is áldozat, nagyon sok ember áldozatos munkájának eredménye az, hogy ma így ünnepelhetünk. Az építés tízéves történetét jómagam a lelkipásztori családon keresztül szemléltem. Rajtuk azt is nyomon követhettem, hogyan örvendeztek, hónapról hónapra minden kis előhaladáson, hogyan növekedett a három gyermek e falakkal együtt, hogyan növekedett együtt hitben, imádságban a gyülekezet és a papi család. De azt is láttam, kívül mennyi vesződés, egy ellenséges várossal, ellenséges hatalommal folytatott harc, belül pedig a fizikai összeroppanás határáig fokozott stressz, aggodalom, sőt: félelem járt együtt az épüléssel. Költői túlzással azt is mondhatnám: a lelkipásztori család Kőműves Kelemenné módjára beépítettett ezeket a falakba. Emberi mértékkel mérve ez is áldozat, említést is érdemel.

Krisztus áldozata mellett azonban a templomépítésben hozott emberi áldozat is eltörpül, említést sem érdemel. Mégis, amikor az úrvacsora minket Krisztus áldozatára emlékeztet, akkor ez az úrvacsorával megpecsételt ünnep áttemel titeket is, a templomért hozott áldozatot is a kolozsmonostorinál nagyobb templomba: az Isten országába, s annak földi másába, az egyetemes anyaszentegyházba.

3. Igen, mert amikor Jézus azt mondta: EZ az én testem – akkor nem a kenyérré, nem a borra mutatott, s még csak nem is önmagára, hanem az *egész asztalközösségre*. Ebben az asztalközösségben benne van Ő is, mint kenyéret osztó házigazda, és a saját életét áldozó „templomépítő”. Benne van az övéit tápláló kenyér és bor is, de benne vagyunk mi magunk: a táplálékért, az életért hálát adó, de főleg a mi Gazdánkkal és az egymással való együttlétnek örvendő gyülekezet nagy családja.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Ez az asztalközösség olyan „cselekedet”, amelyet Krisztus Urunk emlékezetére cselekedni lehet, és cselekedni kell. Nem gyászos történelmi múltra, az Ő golgotai kivégzésére emlékezve ülünk ma ünnepet. Hanem arra az Úrra emlékezünk, akinek van hatalma azóta is élő Házigazdaként maga köré gyűjteni az Ő templomába az övéit. Akinek azért emeltétek ezt a hajlékot, mert tudjátok: neki van hatalma összegyűjteni benneteket kicsiny beton-lakhelyeitekről ebbe az Ő tágasabb otthonába. Köztudott, hogy a családok akkor vannak igazán együtt, amikor az asztal köré ülnek. Isten kolozsmonostori keresztyén református családja ennél az asztalnál, ebben az úrvacsorai közösségben gyakorolja a legláthatóbb módon a közösség áldását. Olyan áldást, amelynek fénye beragyogja több együttlétünket is: az igehirdetéseket, a vallásóvit, a vallásórát, a vasárnapi iskolát, a kátéórát, az ifit, a bibliaórákat és szeretetvendégségeket, a kereszttelöket, az esküvőket, a temetéseket. Itt, ezen a helyen vesszük Isten áldását, itt fogadjuk el Krisztus áldozatát, itt áldjuk mi is az Istent, aki elfogadta a ti áldozatokat – hogy egymás számára, a világ számára áldássá legyetek.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Ámen.

Ifjúsági bibliaóra

Móra László

Kajántó

Generációk közötti ellentét?

Alapige: 2Mózes 20,12; Lukács 15,11–32

Két igét hallottunk, amely két példát tár elénk. Mind a kettőben a közös az, hogy gyermekekről és szülőkről szól. A bibliaóra témája a generációk közötti ellentétek. A két ige ezt mutatja be és próbál választ adni az ellentétek megoldására.

Hogy miért fontos ez a kérdés, mi sem bizonyítja jobban, mind az, hogy a fiatalok és az idősebb korosztályok között sokszor nagy a feszültség. Mindenkinék ismerős az, amikor a szülő vagy nagyszülő megszólítja az ifjút, hogy halkítsa le a zenét, vagy miért hord ilyen ruhát, miért tesz a fülébe fülbevalót a fiú, milyen a hajviselete, mert a lányoké rövid, majdnem kopasz, a fiúk pedig copfot viselnek.

Mindez azért van, mert a világ nagyon megváltozott. Azok, akik 20, 40, vagy éppen 60 évvel ezelőtt voltak fiatalok, egy teljesen más világban éltek, melynek más volt az értékrendje. Azok, akik most mint szülők vagy nagyszülők látják a mai fiatalságot, egy teljesen más környezetben nőttek fel. Ezelőtt pár évtizeddel még a régi patriarkális családmóddel volt érvényben, ahol sokszor három generáció is együtt élt, ahol a döntő szót vagy a család legidősebb, vagy a dolgozó tagja, a családfő mondta mindig ki. Neki pedig mindig igaza kellett hogy legyen. Tulajdonképpen ő irányította az egész családot. Ez azonban napjainkban kezd megváltozni. A három generációs családmóddel lassan felváltja a két vagy egy generációs modellt. A családban már nem a patriarkális rend érvényesül, hanem az asszonyoknak is van beleszólása a család életébe, sőt sokszor egyedül ő kell hordozza a családfenntartás terhét (pl. válás után).

Ezt látva, a fiatalok is próbálnak szabadabbakká válni, megtalálni önzonosságukat. Ez az útkeresés nagyon sokszor súrlódással jár. Az idősebb nem érti meg a fiatal gondolkodásmódját, a fiatal mindent, amit a szülő vagy nagyszülő mond, eleve avittnak és elvetendőnek tart. Ezek a súrlódások pedig megmérgezik a család légkörét. Innen születnek a veszekedések, feszültségek, az egymás meg nem értéséből fakadó ítélezések.

Hogyan lehet mindezeket elkerülni? Mint már említettem, a felolvasott két igében a szülők és gyermekek közötti viszonyt ismerhetjük meg. Ezek megvizsgálásával találhatunk egy kaput, amelyen keresztül el tudunk jutni a másik családtaghoz.

Az egyik most felolvasott ige a tízparancsolatból az ötödik parancsolat. Mindannyian tudjátok, a kátéórák alkalmával a magyarázatát is megtanultátok. Mi tulajdonképpen ennek a parancsolatnak az értelme és tanítása a ti számotokra?

Elsősorban a szülők tiszteletéről van itt szó. Arról, hogy az előttünk járó nemzedék élettapasztalata sokkal nagyobb, mint a miénk, és ha másért nem tudjuk, akkor legalább ezért kell tisztelnünk őket. Ebben a tiszteletben azonban benne kell hogy legyen a szeretet érzése, a hála mindazért, amit ők a mi számunkra megteremtettek és adtak. Mi az egyik lehetőség a súrlódások elkerülésére? Az, amire ez a parancsolat tanít minket, és ami a káté erről a parancsról szóló tanításának utolsó gondolatában így van leírva: gyengeségeik iránt türelmes legyek. Türelme van szükség ahhoz, hogy elfogadjuk azokat, akik nem értenek meg. Ez azt is jelenti, hogy türelemmel próbáljuk megértetni magunkat velük. Meg kell tanulnunk párbeszédet folytatni és elfogadtatni a másságunkat.

A másik történetet is mindnyájan ismeritek. A tékozló fiúról szól. Ebben is van egy pár olyan momentum, amely segítségére lehet a mai fiatalnak, hogy azt a felrúgott viszonyt, ami közte és szülei között létrejött megváltoztassa. Mit tanít ez a történet?

Lehet, hogy a szülők úgy érzik, hogy mindazt, amit tőlük kapott a gyermekük, azt el-
tékozolja, aprópénzre váltja és elherdálja. Itt nem anyagiakról van szó, hanem arról a nevelésről, amit ők akarnak adni és gondolják, hiszik, hogy legjobb tehetségük szerint megadták. Gondoljunk csak bele, ők mindent elkövetnek, hogy a gyermeküknek jobb sorsa legyen. Sokszor megbántva érzik magukat, mert nem úgy alakul az életünk, mint ahogy ők szeretnék. Ki a hibás? Bárki lehet. Szülő is, mikor meg nem valósított álmait minden áron gyermekében akarja valóra váltani, a gyermek is, aki számára sokszor semmit sem jelent a szülő akarata, kérése. Most nem az a fontos, hogy ki a hibás, hanem az, hogy mire figyelmeztet az ige. Mindazt, amit tőlük kapunk ne tékozoljunk el. Ha pedig megtettük ezt, akkor ott kell hogy legyen a bűnbánat. A bocsánatkérés. Az ige azonban szól a szülőkhöz is. Az igazi bűnbánatra ott kell lennie a bocsánatnak, a visszafogadásnak.

Milyen következtetéseket lehet levonni a két igéből? A gyermek részéről ott kell hogy legyen a tisztelet, alázat, szeretet, és ha indokolt: a bocsánatkérés. A szülő részéről ott kell hogy legyen a szeretet, bölcsesség – irányítani a fiatalt (diszkréten és finoman). Ahhoz, hogy jobban megértsük ezeket, olvassuk el Pál apostoltól a keresztyén házirendet (Ef 6,1–4; Kol 3,20–21).

A végén hadd álljon itt egy népmese, ami elgondolkoztathat titeket. Egy vándor egy alkalommal csodálkozva áll meg az úton, mert azt látja, hogy egy férfi egy öreget hajától és szakállától fogva rángat ki a házból. Az öreg leesik, és szó nélkül tűri, hogy a fiatalabbik megrugdossa. Az újból megragadja és tovább lökdösi a tornácból ki az udvarra, onnan ki a kapuig. Az öreg szó nélkül tűri mindezt. Mikor a fiatal kinyitja a kaput, ki akarja dobni, akkor szólal meg és ezt mondja: „Fiam, állj meg! Ha fiatalabb koromban részeg voltam és komiszkodtam az apámmal, csak a kapuig lökdöstem-vertem őt, mert úgy láttam, hogy hasonló helyzetben ő is csak a kapuig ütlegelte, szidta az ő apját. De itt a kapunál megállt. Itt állj meg te is, ne folytasd tovább!”

Ti is lehettek majd szülők. Mit fogtok tenni a ti gyermekeitekkel? Milyen példát akartok mutatni nekik? Ez az elhangzott történet legyen a mai beszélgetésünk elindítója!

Vitaindító kérdések:

- Te mit tennél, mint szülő, ha a gyerekeddel konfliktusba kerülnél?
- Nem akarom feladni önazonosságom. Nem akarok hozzájuk hasonlítani gondolkodásban, ízlésben stb. Hogyan tudom elfogadtatni magam az idősebb generációkkal?
- Az ő hibáikat hamar észreveszem. Mit tegyek?

Presbiteri órára

Nagy István

Kolozsvár

A kicsi kezdet

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,11–15

Bibliolvasás: Márk 4,26–34

Az Ige megértéséhez szükséges tudni az *előzményeket*. Kis-Ázsia északi részén, Tróásban *Pál apostol látást kapott* éjszaka, nem álmot és látomást, hanem Isten követe által rendelkezést. Egy makedon férfi jelent meg és kérte: „Jer által Makedóniába, és légy segítségül nekünk!” Európa hívta – Isten rendelkezésére –, hogy hozza át ide az evangéliumot. Más útítvert készített az apostol, azonban már megelőzőleg tudomásul kellett vennie, hogy ez nem egyezik az Istenével. „Eltiltatánk a Szentlélektől, hogy az Igét Ázsiában hirdessük.” Merre kell menniük? Át Makedóniába.

A hívő ember tapasztalja, hányszor nem arra kell mennie és azt cselekednie, amit elgondolt, akadályok kényszerítik más irányba. Akadályok? Nem, maga Isten, Ő érvényesíti akaratát. És az a jóakarát szolgálja az életet, melyet Ő határoz meg. Sorsom alakulásában többször megbizonyosodott, hogy ha Isten keresztülhúzta számításomat, ez érthetetlennek tűnt és kedvem ellenére volt, ám utóbb kiderült, így volt jó. Lássuk e szerint életünk történetét, fogadjuk bizodalommal Isten intézkedéseit.

Az apostol *nem egyedül* vágott neki az útnak. Vele tartottak munkatársai: Silás, Timóteus és az eseményeket írásba foglaló Lukács. Lehet magánosan utazni, szolgálni, de milyen áldás, ha útítársak, munkatársak osztoznak gondjainkban. A lelki szolgálat eredményesebb, ha mással, másokkal együtt végezhetjük.

Az apostol és társai hajóra szálltak és a tengeren át elérték az ismeretlen földrészt. Aztán a 16 km-re fekvő *Filippi* városához gyalogoltak. Ez volt Makedónia első gyarmatvárosa. Makedónia hajdani királya, Filep építtette ki, róla kapta nevét. Híres volt arany- és ezüstbányáiról. A király aranypénzt is veretett, *filippoinak* mondták. Kr. e. 186-tól már a nagyra nőtt Római Birodalomhoz tartozott, kiszolgált katonák, veteránok telepedtek le benne. Később itt is a törökök vetették meg lábukat, csak évszázadok után szabadult fel ez a terület. Ma teljesen kihalt.

Filippi városa egyben minden emberi település példája: kialakult, virágzik, idegen uralom alá kerülhet, átvészselheti a súlyos próbákat – mintha biztosítva lenne fennmaradása, ahogy Olaszország fővárosát „örök”-nek, örök Rómának nevezik –, mégis csak ideiglenes lakásul szolgál az embereknek, szeretjük és az őszövetségi figyelmeztetés szerint munkálkodunk érte. Babilonnal kapcsolatban hangzott el: „Igyekeztek a városnak jólétén” (Jer 29,7). Mégis túl kell látni rajta, „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövődöt keressük” (Zsid 13,14).

Pogányok laktak Filippiben, de rövid ott-tartózkodás után értesültek arról, hogy néhány zsidó is él az idegenek között. Zsinagógájuk nem volt. Ezért *szombat*on a város melletti folyóvizet keresték fel, „hol az imádkozás szokott lenni”. Vallásukat, zsinagóga hiányában, a víz partján gyakorolták. Már a babiloni fogság idején így cselekedtek a zsidók: „Babilon folyóvizéinél, ott ültünk és sírtunk, mikor a Sionról megemlékeznék” (Zsolt 137,1). Tényleg ott találták Pálék a Filippiben élő és szombat *„egybegyült aszszonyokat”*. Szombat, magyarul a nyugalom napja. Isten kegyelmes utasítására hat napon át munkálkodjék az ember, de a hetediket szentelje meg. Ez a nyugalom napja,

szüksége van rá mind a testnek, mind a léleknek. Sőt akkor nyugalom napja, ha életünk-lelkünk által részeseül Isten nyugalomban, ha ezt az időt vele töltjük. Jézus Krisztus annak jeléül, hogy újszövetség kezdődött, a régi szombat utáni napon, a mai vasárnapon (akkor a hét első napja) mutatta meg, hogy Ő a megígért király, aztán támadt fel a halálból, mint akinek adatott minden hatalom.

Van egy nap, mikor kiváltképpen kereshetjük a nyugalmat. Kereshetjük ott, ahol egybegyűlnek a hívő lelkek. Kicsi falusi és nagy városi templomok szolgálnak erre. Ilyen érték-e számunkra a gyülekezés helye? A templom tartotta meg népünket a keserves időkben. Mikor újból növekszik a nyomás és fenyeget a beolvasztás, hangzik a vélekedés: megint a templomba kell visszahúzódnunk. Vissza Istenhez. Az egykori világbajnok, Balczó András (aki hívő lélek) mondotta nemrég tartott előadásában: „A magyar nép valódi nagy nyomorúsága, hogy elhagyta Istent. Egyetlen terápia segít. Térjen vissza Istenhez.”

A folyóvíz partján „leülvén, *beszélgetének* az egybegyűlt asszonyokkal”. Nem akármiről. Segíteni jöttek. Mivel? Az evangéliummal: Isten megjelent testben, hogy megtartást szerezzen. Ez megtörtént, mert meghalt bűneinkért a kereszten és harmadnap feltámadott. Nem egyebet, hanem ezt hirdették az ószövetséghez tartozóknak. Minden gyülekezeti beszélgetésnek, istentiszteletnek ez a feladata: igehirdetés, Isten nagyságos dolgainak, üzenetének hirdetése. Ez a legfontosabb eseménye az emberiségnek. Ennek nyomán születik meg a *hit*. Isten ajándéka a hallgatott Ige által annak befogadása, mégpedig emberi döntéssel és a döntés megpecsételésével.

Az asszonyok közt volt *Lídia*, akit bíboráros asszonyként ismertek. Tiatirából került ide, onnét, ahol a bíborcsiga nedvéből tűzpiros (bíbor) festéket állítottak elő és a gyapjúfonalat megfestve, szépséges szöveteket és szőnyeget készítenek. Ezekkel a szép anyagokkal kereskedett Lídia Makedóniában. Kereskedett, beszerezte és árulta munkáit. A kereskedésnek már akkor megvoltak a fogásai, csalafintaságai, talán ezt az asszonyt is megkísértették. Mégis öröla azt olvassuk: „féli vala Istent és hallgata reánk”. A beszélgetésben elhangzott evangélium megragadta – „az Úr megnyitá szívét”. Kinek nyitunk ajtót? Nem mindenkinek. És szívet? Magunktól nem tehetjük meg, de az Úr segítségünkre van és szabaddá teheti szívünket, hogy az Igének ne csak hallgatói, de megtartói legyünk. Elhárítja az akadályokat és lehetővé teszi a hit megvallását, a döntés kimondását. Lídia megnyitott szívvel „*figyelmezett* azokra, amiket Pál mondott vala”. Pál kimondotta, amit az evangélium tartalmaz, Jézus Krisztus közöl minden reáfigyelővel: „Térjete meg!”, mert Isten „*azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson*” (1Tim 2,4), Krisztushoz térjen, cselekedjék az éneknek megfelelően: „*Itt van szívem, neked adom Uram.*” Adja át életét neki. Ismeretet szerez az ember Isten Igéjéből, megtudja kicsoda az Úr, de bizodalmat is, hogy megragadja az Ő kinyújtott kezét. Van ún. vallásosság, ez megvan általában az egybegyűlteknél, ennél több a hit, mikor a megszólított vállalja az Úr követését. Mint Lídia tette, amit nálunk is látni akar Isten.

Ez *megtörtént a bíboráros asszonynál*. Akkor (talán később visszatérve oda): „*megkeresztelkedék* mind háznépével egybe”. A keresztséget Jézus Krisztus szerezte, ezzel jegyzi el, pecsételi el övéit, hogy megerősítse – szemmel láthatóan is – irántuk való kegyelmét. Bizonyosan érettük is folyt az Ő drága vére. S erre nézz vissza a hívő lélek, s vigasztalódjék a soha el nem múló szeretetben.

Lídia felnőttként keresztelkedett meg, mert gyermekkorában erről még nem is hallott. Viszont, ami jó vele történt, azt boldogan megosztotta háznépével, legyen az is áltott. Háznép alatt az egész családot kell érteni, férjet, gyerekeket, akikért a felnőtt felelősséget érez, lelki szolgálatra elkötelezést, hogy az „ágak” is bekerüljenek az üdvösség-

re elhívtak közé. Zákeus otthonában mondta Jézus: „Ma lett üdvössége ennek a háznak!” (Lk 19,9). Pál bizonyágtételére a börtönőr „megkeresztelkedék ... ő és az övéi mindnyájan” (ApCsel 16,33). Jézus karjába vette és megáldotta a kisgyermeket. Mi és a miéink meg vagyunk keresztelve, nem akárkié, hanem Jézus véérének bére vagyunk. Kicsoda szakíthat elé az Ő szeretetétől?

Olyan hála töltötte el Lidiának a szívét, hogy az Úr szolgálóinak *felkínálta otthonát*. Milyen kedvesen mondta ezt: „Ha az Úr hívének ítélték engem, jertek az én házamhoz és maradjatok ott. És unszola minket.” Felvállalta azoknak gondját is. Ahol tényleg hisznek az Úrban, ott feltétlenül megterem az iránta érzett szeretettel együtt a mások iránti szeretet is. Ott megoldódnak a földi élettel járó gondok, megoldódik a szegénység. De az összegyülekezés, az egyház terheinek hordozása is. János apostol így tanította: „Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életet adta értünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért” (1Jn 3,16).

Pál apostorlól ezt közölte Jézus Krisztus: „Ő nékem választott edényem, hogy hordozza az én nevemet a pogányok és királyok, és Izráel fiai előtt” (ApCsel 9,15). Tanítványait kiküldte a világba: „Tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt 28,19). Kis-Ázsiából átküldte Makedóniába, vinni az örömhírt az emberiség sorsának gyökeres megváltozásáról. *S az eredmény?* Lídia és családja. Kiábrándítóan kicsi. Lesz-e ebből bőséges aratás? Annak idején, Isten népének hazatérésekor elindított templomépítés is jelentéktelennek látszott. Zakariás próféta könyve szerint: „csúfolák a kicsiny kezdetet” (4,10). Ne vessük meg a kicsi eredményt, a kicsi kezdetet. Olvastuk a mustármag példázatát, minden más magnál kisebb, mégis minden veteménynél nagyobb lesz, nagy ágakat hajt úgy, hogy árnyéka alatt fészket raknak az égi madarak (Mk 4,31–32). Filippiben a kicsi kezdetből erős gyülekezet nőtt ki, adakozása például szolgált akkor és minden időben. A kicsi kezdet. Ott indult el európai hódító útjára a keresztyénység.

Egy régebbi *valláskönyv* címe: *Az ige hódító útja*. Nagy hatalmak kezdenek el hódításokat fegyverrel, erőszakkal, elnyomással. Itt Isten országának terjedéséről halljuk a beszámolót. Olyan világban, amelyik nem ismerte az igaz Istent, az ő megváltó szeretetét, kicsi gyülekezetekben munkálkodott a Szentlélek, igen hamar felhangzott az evangélium, átszötte örömmel és békességgel a népek életét.

Ma megint olyan világ vesz körül, mely nem akar tudni Istenről. Modern pogányság jellemzi. Isten helyét az anyag, a pénz imádata, a hatalom- és dicsőségkeresés foglalja el. Vele jár a szeretet meghidegülése, a mérhetetlen önzés és elbizakodottság, a másképpen gondolkodók, hívők, beszélők gyűlölete és pusztítása. Isten nem mondott le róla. Újból meg akarja hódítani az ÉLET számára. Ezért, ahogy a világbirodalomnak támaszpontokat építenek ki terjeszkedésükre, Istennek támaszpontjai már megvannak, nem az ünneplő sokaságok, hanem az őt féltő gyülekezetek. Ezek leginkább kicsi közösségek. Ilyennek szánt és ilyennek akar látni minket is.

A mai Igéből zárjuk szívünkbe, hogy Isten nem alszik, Isten harcol szüntelenül – értünk, a gonoszt jóval, Krisztusban felmutatott szeretetével győzi le. Minden földi birodalom eltűnik, vele együtt a szolgálói – egyetlen örökkévaló az Isten országa. Ehhez tartozunk, s vagyunk – szétszórtan, sokszor erőtlenül – az Ő megváltott népe. Ámen.

A 9. Nemzetközi Presbiteri Konferencia nyilatkozata

A 9. Nemzetközi Presbiteri Konferencia résztvevői egyetértéssel és helyesléssel fogadták, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség 1998 őszén munkacsoportot hozott létre népesedési kérdéseink többszemponútú vizsgálatára és ennek a munkacsoportnak a megállapításait most az előadások keretében közreadták. Az elhangzottak alapján a konferencia különösen a következőkre hívja fel a munkacsoport figyelmét:

1. Elvi megfontolások

1.1. Isten az embert közösségbe teremtette, mert tudta, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. Ezért a bűnbe esett ember is közösségre vágyik, amely támogatja őt, amelyet ő támogathat. A közösség legősibb formája a család, mégpedig a többgenerációs, együtt élő, együtt küzdő család, ami azt jelenti, hogy:

- közösségük az élet teljességére kiterjed,
- a közösség nem csak a jelenben él, ha nem a múltban és a jövőben is.

1.2. Amikor Isten a szaporodás és sokasodás parancsa által teremtményeinek lehetőséget adott a tovább teremtésre, az élet tovább adására, akkor ez az ember számára nem csak azt jelenti, hogy biológiai értelemben tartja fenn önmagát, hanem azt is, hogy történelmi láncolatot alkothat. (Történelme csak az embernek van!) Ádám úgy nemzi a maga képére utódait, hogy ugyanakkor, ha torzult formában is, de Isten képét is átörökíti, amely számukra védjegy, küldetés és az Istennel való kapcsolat lehetősége.

1.3. Isten a népesedésbe ott és akkor avatkozott be, amikor a bűn megsokasodott és az ember Isten akart lenni (Noé, Babel). Azonban ilyenkor is megadja a lehetőséget, hogy az élet folytatódjék, sőt új minőséget is teremt. Így alkotja meg a népeket és azoknak határait, ezzel újabb, a családnál nagyobb védő-óvó és ugyanakkor támogatandó közösséget teremtve, és ezt az utolsó ítéletig fenntartja. Ezért lehet és kell nekünk családban és nemzetben gondolkoznunk, mert ebben való felelősségünket is ítéletre vonja majd Krisztus.

1.4. Ezért – jóllehet fontos és szükséges ismeretekkel rendelkezünk létünk, népesedésünk jövőjére nézve is –, ahogy a választott nép sorsát döntő módon nem a világtörténelem eseményei alakították, hanem az Isten, aki életpárti, szabad nekünk is a tudomány adta, sokszor reménytelennek tűnő képeken túl meglátni a „következő utáni” lépést, amely a hit szférájában vezet. Ennek alapján kérhetjük és remélhetjük, hogy Isten a legreménytelenebb helyzetből is kimenthet, ha bűneinket megvallva hozzá térünk.

1.5. Az élet világa az az ösbizalom, amellyel a bűneset előtt az ember alkotójához fordulhatott, amely ugyan a bűnesettel elveszett, de az általános kegyelem útján Isten megengedte, hogy az anyaméhben és a családban ezt minden ember visszakaphassa, a különös kegyelem, a Jézus Krisztus váltságahalálába és feltámadásába vetett hit révén – ha töredékesen is, de – visszanyerhessük akkor is, ha azt az anyaméhben és a családban nem kaptuk meg. A bizalom alapja a hit, ahogy ezt hitvallásaim is tanítják, önbizalmunk alapja pedig az a tudás, ismeret, amely arra készítet, hogy amit Isten ránk bízott, azt nekünk kell megtennünk.

1.6. A teológiai vizsgálódásokban fontos felismerésnek tartja a konferencia, hogy a család akkor tölti be Istentől rendelt hivatását és akkor marad fenn, ha az gyülekezetté, a gyülekezet pedig akkor, ha az családdá válik. Érdemes elgondolkozni azon, hogy mit jelent az, hogy az Ó- és az Újszövetség nem családról, hanem háznépről beszél, amelybe nem csak a vér szerinti család, hanem a szolgáló, a jövevény, sőt a család sok-

féle állata is beletartozik. Talán arra utal ez ma, hogy a keresztyéneknek túl kell látniuk a vér szerinti családon, amikor ezek a családok szétesnek, válások és új házasságok révén összebonyolódnak.

1.7. A demográfia tudománya arra figyelmeztetett, hogy 2050-re 7,5–9,5 millió között lehet Magyarország lakossága. A kedvezőtlenebb érték akkor áll elő, ha nem változik semmi a jelenlegi helyzethez képest, a kedvező viszont csak akkor áll elő, ha ennek érdekében minden emberi erőfeszítést megteszünk. Már ez utóbbi is, de minden ezen túli, mai ismereteink szerint, Isten csodáinak világába tartozik. Szükséges ezzel összefüggésben hangoztatni, hogy téves az az állítás, amely a népességfogyást a jólét növekedésével kapcsolja össze, hisz a fejlődéshez szükséges három tényező (természeti erőforrások, műszaki fejlődés és népességnövekedés) közül az egyik elmarad. Gazdaságunk jelenlegi fejlettségi fokán nem szükséges, sőt káros a fejlődő országokban esetleg szükséges megelőző népességcsökkenés.

1.8. Jóllehet mind a demográfiai, mind a néprajzi tudományokból tudhatjuk, hogy a népességfogyás nem nemzet- vagy felekezeti-, de még csak nem is társadalmirendszerfüggő, hisz Európában és így Magyarországon is már a 19. század második felében megindul és mind a mai napig – átmeneti hullámzásokkal – tart. Mégis meg kell állapítanunk, hogy a más vonatkozásokban még esetleg pozitívan is értékelhető társadalmi, gazdasági, politikai változások negatív hatással voltak a népesedésre (pl. a jobbágyfelszabadítás), ha ezekre nem készítettek fel népünket, de különösen azok voltak, ha azok egyértelműen negatív hatásúak voltak (Trianon), vagy nem erkölcsi, hanem kizárólag gazdasági alapról indultak ki.

Ugyanakkor éppen a nemzetközi kitekintés adhat módot arra, hogy a probléma gyökereihez eljussunk, és a kedvező példákban tanulhassunk. Így elemezni kell, hogy mik az okai annak, hogy az egykezés (mint nemzeti öngyilkosság) és az öngyilkosság a református vidékekről terjedt ki az egész országra, illetve hogy például a lengyelországi demográfiai mutatók miért térnek el az általános európaiaktól.

1.9. Mind pszichológiai, mind pedagógiai szempontú vizsgálatok megmutatták, hogy felszólításra nem fognak az anyák szülni, ha nem látják gyermekük lelki és anyagi biztonságban történő felnevelésének lehetőségét. Ezt a biztonságérzetet élete első tíz évében veszi át családjától, környezetétől, illetve kedvezőtlen esetben ezt nem kapja meg, amelyet már nehéz később pótolni, vagy egyáltalán nem is lehet. A tapasztalatok szerint a bizonytalanságérzés akár két generáción át is öröklődhet, de ugyanúgy a nagyszülők biztonságérzete átsugározhat az unokákra. Ezért nagyon lényeges, hogy a megszületendő gyermekek biztonságot adó meleg fészekben nőjenek fel, mert – remélhetőleg – így nekik is meglesz a bizalmuk, hogy gyermekeiket világra hozzák. Ez nem jelenti azt, hogy lemondjunk a születésszámok mielőbbi lehetséges növeléséről, de jelenti azt, hogy ez a cél csak hosszú távon, folyamatos és céltudatos munkával érhető el, és ezért nem szabad politikai irányzatokhoz vagy rendszerekhez kötni.

1.10. Az egészségügy ugyan az emberi egészség biztosításában csak húsz százalékban tud részesezni, de ezen a húsz százalékon belül is még igen jelentős eredményeket lehetne elérni (pl. abortuszok visszaszorítása, csecsemőhalandóság csökkentése, rendszeres egészségügyi vizsgálatok és az azokon való részvétel stb.). Ehhez azonban az szükséges, hogy minél többen tudomásul vegyék és elfogadják, hogy ők nem a saját tulajdonukat képezik, hanem annak csak sáfarai, és ők az Isten tulajdona testestül-lelkestül – ahogy erre hitvallásunk tanít minket. Mindez saját döntésünkön múlik.

1.11. A pedagógiai szempontok elemzése arra utal, hogy a nemi szerepeket és az abból következő sajátos feladatokat tanítani kell, tehát speciális nő-, ill. férfinevelésre van szükség. Ez megóvjá gyermekeinket az e téren jelentkező eltévelyedésektől is. A terem-

tésben elhatározott nemi szerepek, az élet különböző területein jelentkező nemi arányok eltorzulása ellen küzdeni kell.

1.12. Azokkal a korábbi és élő véleményekkel szemben, melyek szerint a kérdés csak gazdasági vagy csak egészségügyi, a konferencia résztvevői megtanulták, hogy mindezek más tényezőkkel együtt (köztük a lelki és szellemi tényezőkkel), hathatnak oda, hogy a népesedés kérdésében változás történjék. Ezért senki sem mondhatja, hogy ez a kérdés rám nem tartozik, hanem azt mutatja, hogy csak összefogással lehet változást elérni, nem feledve azt, hogy Isten mindenknek Ura.

2. Gyakorlati tennivalók

2.1. Részletesen ki kell dolgozni a „család mint gyülekezet – a gyülekezet mint család” alapelvet, melyhez a konferencián a következő javaslatok érkeztek:

a. A verbálisan és valóságosan negatív családképpel, családfelfogással szemben pozitív családképet kell felmutatni. Az abortusztól nem csak elrettenteni kell, hanem vonzó családképet, és ebben abszolút normaként Istennek az ember iránti gondviselő és megváltó szeretetét kell felmutatni.

b. A gyülekezetnek mindenképpen lelki, de bizonyos értelemben a teljes emberi életet felölelő otthonná kell válnia, mind az egészséges, mind a csonka családok, mind pedig a teljesen magányosak (öregék és gyermekek) számára, mert csak így érhető el, hogy a megszületendő gyermekek a nemzet, a társadalom javára éljenek, és majd „elég jó” szülők legyenek, és ne váljanak a nemzet, a társadalom kárára. Ebben a munkában az egészséges családok „háznépükbe” vonhatják a magányosokat, a jövevényeket.

c. A gyülekezeteknek segíteniük kell a családosokon úgy is, hogy a szülőket időnként tehermentesítsék különböző szolgáltatások szervezésével, hogy legyen idejük egymással is foglalkozni, közösen Isten előtt elcsendesedni. A jó házasságot is ápolni kell!

d. A gyülekezetekben – nem az ún. rétegtársaságokkal szemben, hanem azokkal együtt – a többgenerációs közösségi élményt is meg kell teremteni (családi istentiszteletek, összejövetelek).

e. Továbbra is fontos azonban a régi elv: fiatalokat fiatalok által megnyerni, mai kifejezéssel: ún. kortárs csoportok bevonásával.

f. Általában a gyülekezeti alkalmak, bibliaórák keretében több alkalmat kell teremteni a beszélgetésre. Ezek vezetésére a lelkipásztorokat és a presbitereket fel kell készíteni.

g. Alkalmakat kell teremteni arra, hogy hitben járó fiatalok, leányok és fiúk egymással megismerkedhessenek.

h. Fontos, hogy a gyülekezetek a közvetlen lelki élményen és ismereteken túl az élet minden területére kiterjedő keresztyén szellemisségű élményeket és ismereteket közvetítsenek: egészségnevelés, kulturális, természet- és környezetvédelmi és sporttevékenység, bevonva ebbe a településen működő önszerveződő csoportokat, egyben befolyást gyakorolva az ő helyes tevékenységük érdekében.

i. A presbiterképzés terjedjen ki a családgondozás, egészségvédelem, keresztyén kultúra és tudomány megismertetésére is.

j. A családvédelemben együtt kell működni minden keresztyén gyülekezetnek és minden magyar családnak – átnyúlva a politikai határokon (családok kölcsönös találkozásai stb.).

2.2. A Magyarországi Református Egyház Házasság- és Családsegítő Missziójának tevékenységét minél szélesebb körben ki kell terjeszteni, a gyülekezetekkel való kapcsolát még szorosabbá kell tenni. Ennek keretében mentálhigiénés programokat,

krízisprevenációt, családi életre nevelési programokat kell szervezni, és a gyülekezetekben ehhez segítőt kell kiképezni.

2.3. A Magyarországi Református Egyház igényelje, hogy az abortusz előtti kötelező tanácsadás munkájában részt vehessen.

2.4. Már az iskolákban fel kell készíteni a fiatalokat a családi élet örömeire és kötelességeire. Ennek érdekében:

a. Minél korábban, természetesen megfelelő adekvát módon, el kell kezdeni az ilyen irányú nevelést.

h. Rá kell irányítani a figyelmet az egyoldalú anyagi szemlélet veszélyeire, káira, az élet elszegényedésére, ha abból a lelki-szellemi értékek hiányoznak.

c. A neveléssel foglalkozókat is ilyen irányú nevelésben kell részesíteni a pedagógus-továbbképzések keretében.

d. Fel kell ébreszteni a többgyermekes családok iránti tiszteletet, a jelenlegi negatív megítéléssel szemben.

e. Az egész iskolai tevékenységet ezen szempontok szerint át kell gondolni, tudva hogy „a holnap olyan lesz, amilyen a ma iskolája”.

2.5. Támogatni kell az állami, önkormányzati és civil szervezeteket minden olyan törekvükben, amely a fenti célokat szolgálja. Ezért is mond köszönetet a konferencia a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Millenniumi Titkárságának, hogy a konferenciát támogatta. Ugyanakkor nem szabad hallgatni olyan esetekben, amikor ezekkel a célokkal ellentétes tevékenységet tapasztalunk. A konferencián különösen ilyenek láttuk:

a. A média, különösen a kereskedelmi médiumok tevékenységét.

b. Az egészségügyi személyzet nemegyszer eleve negatív megnyilvánulásait a gyermeküket vállaló anyákkal szemben.

c. Azoknak az összefüggéseknek az elhallgatását, amelyek az abortusz és a későbbi egészségkárosodások között vannak.

d. Az antidepresszáns gyógyszerek támogatásának csökkentését, ami az öngyilkosságok számának újabb emelkedéséhez vezethet.

2.6. A konferencia javasolja a Magyarországi Református Egyháznak, hogy a kérdést tűzzék egyházi szervezetek gyűléseinek napirendjére. Célszerűnek látja a konferencia, hogy az egyházlátogatások keretében vagy bármely egyéb módon olyan felmérés készüljön, hogy a református családok hány gyermeket nevelnek. Ez lehetővé tenné annak megállapítását, hogy vajon saját híveink valóságosan hogyan viszonyulnak ehhez a kérdéshez.

2.7. A konferencia javasolja a fentiek érdekében, hogy mind a huszonegyházmegyében lelkészkoronként ifjúsági konferenciákat szervezzenek.

2.8. A konferencia felkéri az egyházi médiumok vezetőit, hogy minél több olyan műsort készítsenek, cikket közöljenek, amelyek a családok örömeit, a családi élet szépségeit mutatják be. Kéri őket, hogy ilyen műsorokat, cikkeket igyekezzenek a közszolgálati médiumokban is elhelyezni.

2.9. A konferencia felkéri a szomszédos országokból érkezett presbitertársakat, hogy mindezeket saját gyülekezetükben, iskoláikban, egész egyházukban tegyék közkinccsé. Igényeljük, hogy a lelkipásztorok, a felsőbb egyházi szervek is foglalkozzanak ezzel a kérdéssel a megismert összetettségekben.

3. Végül a konferencia kijelenti, hogy tudatában van annak, hogy az anyaméh gyümölcse jutalom, amit Istentől kérni lehet, sőt kell, de kikényszeríteni nem lehet. Tudatában van annak is, hogy sem egyénileg, sem közösségileg, sem egyháziilag, sem nemzetileg nincs másban megmaradásunk, csak Jézus Krisztusban!

Debrecen, 2000. június 29.

A konferencia mintegy száz résztvevője

(Átvettük a *Kálvinista Szemle* 2000/11. számából)

Kálvin

Genfi Gyülekezeti Rendtartás

(részlet)

23. Az élet minden botránkozását megelőzendő, szükséges a lelkészek fegyelmi rendjét az alábbiakban kidolgozni: ennek kivétel nélkül mindannyian kötelesek alávetni magukat; ez lesz egyben a lelkészek tekintélye fenntartásának a módja és annak biztosítéka, hogy Isten Igéje a lelkészek rossz híre miatt ne káromoltassék.

24. Am legelőször is meg kell jegyeznünk, hogy vannak lelkész számára teljesen megengedhetetlen bűnök és vannak bizonyos mértékig elviselhető hibák, amelyek esetében testvéri dorgálást kell alkalmazni.

25. Az elsők közé tartozik: eretnokség, szakadás, lázadás az egyházi rend ellen, polgárilag büntetendő nyilvános káromlás, simonia és minden megvesztegethetőség, áskálódás egymás helyének elfoglalása végett, a gyülekezet elhagyása törvényes szabadság vagy jogos hívás nélkül, hamisság, hamis eskü, zabolátlanság, lopás, részegeskedés, törvény által büntetendő verekedés, törvény által tiltott és botránynos játékok, tánc és hasonló erkölcstelenség, a lakosságnak erkölcsi kárt okozó bűncselekmény, új egyházszakadáshoz vezető bűncselekmény.

26. A másik csoport: az Írás magyarázatának szokatlan, botránkozást keltő módja, hiábavaló kérdések kíváncsi kutatása, az egyház által el nem fogadott tanítás vagy eljárás terjesztése, a tanulmányok és elsősorban a Szentírás olvasásának elhanyagolása, a bűnök miatti dorgálás elhanyagolása hízélgéssé, egyes szolgálati kötelességek elhanyagolása, trágárság, hazudozás, rágalmozás, erkölcstelen beszéd, káromkodó beszéd, vakmerőség, rosszhiszeműség, fösvénység és pénzsóvárság, féktelen harag, veszekedés és hasonló, lelkészhez méltatlan öltözködés, tettek és más megnyilvánulások.

27. A teljességgel megengedhetetlen vétkek tekintetében, amennyiben ezek polgári bűncselekmények, vagyis törvényesen büntetendők, ha valamelyik lelkész ezekbe esik, a hatóság tegye rá a kezét és a szokásos módon felül, amellyel másokat büntetnek, mozdítsák el hivatalából is.

28. A többi bűnök tekintetében, amelyeknek első fokú kivizsgálása a gyülekezeti presbitériumra tartozik, a küldöttek és a vének a lelkésszel vizsgálják felül, és ha valaki bűnösnek találhatik, véleményükről és ítéletükről küldjenek jelentést a tanácsnak. Úgy, hogy a jogorvoslat végleges ítélete mindig a hatóságot illesse.

29. A kisebb bűnök tekintetében, amelyeket egyszerű figyelmeztetéssel kell helyreigazítani, a mi Urunk rendelése szerint kell eljárni, úgy, hogy végső esetben az egyház ítéletéhez folyamodni.

30. E fegyelemnek a maga állapotában való megtartása végett a lelkészek három havonként vizsgálják meg különösen, hogy van-e mit egymás szemére vetniük, hogy a bajokat aszerint orvosolják.

Fordította: Péter Miklós, Kolozsvár 1998.